

Arbeidsrettsrettlig fagutvikling

– *Arfa* –

Sluttrapport

Pr. 31. desember 2018

Innholdsoversikt

1	Prosjektet – bakgrunn og formål	5
2	Etablering, finansiering og rapportering.....	6
3	Organisering, deltagere i programmet.....	6
4	Samspill med forskningsprosjektet FORMULA	8
5	Resultater.....	9
5.1	Arbeidsrettsgruppen, Faggruppen for arbeidsrett, Forskergruppen.....	9
5.2	Arbeidsrettsgruppens seminarer i regi av Arfa.....	9
5.3	Nasjonale og internasjonale faglige nettverk.....	11
6	Gradsarbeider og veiledning	12
7	Vitenskapelig publisering, annen formidlingsvirksomhet.....	13
7.1	Publisering.....	13
7.2	Annen formidling	13
8	Arbeidsrettsfagene og undervisningen ved Det juridiske fakultet.....	14
9	Nyttevurderinger	15
10	Videreføring	16

Vedlegg

Synopsis fra seminarer ved Institutt for privatrett 2007.....	19
Arfa – Regnskap for 2018.....	23
Vitenskapelige assistenter 2008 – 2018.....	24
Gjesteforskere og andre	26
Veiledning av stipendiater, vitenskapelige assistenter og andre.....	27
Publikasjoner fra Arbeidsrettsgruppen 2008–2018.....	28
Masteravhandlinger.....	41
Publiseringsoversikter i tall.....	43
Eksamener i arbeidsrettsfagene 2008–2018.....	45

1 Prosjektet – bakgrunn og formål

«Arbeidsrettslig fagutvikling» – Arfa – ble etablert med virkning fra 1. januar 2008 som et tiårig program for å utvikle arbeidsrettslig forskning og kompetanse med forankring på universitetsnivå. Arfa er ikke et prosjekt som er knyttet til eller har som formål å behandle på forhånd bestemte emner. Det er et program, eller tiltak, som skal bidra til kompetanseutvikling over et bredt felt.

Det overordnede formålet med Arfa er å sikre at faglig kompetanse blir bevart og utviklet på høyt nivå, for å ivareta samfunnsmessige behov for kunnskap om arbeidslivets og arbeidsmarkedets regelverk og institusjoner. I formålet inngår det å styrke fagkompetansen nasjonalt og å utvikle internasjonale relasjoner som kan bidra til kunnskaps- og kompetanseutvikling.

Bakgrunnen var en forståelse av arbeidsrettens samfunnsmessige betydning og behovet for å utvikle og sikre kompetanse på dette rettsområdet. Det er en grunnleggende forutsetning for at arbeidsrettens regler skal kunne fungere på en tilfredsstillende måte, at de som skal bruke dem, har kunnskap om gjeldende regler og hvordan disse anvendes. Likeledes er det en grunnforutsetning at regelverket er gjenstand for kontinuerlig analyse og vurdering, blant annet for at det eventuelt kan gjøres endringer som det måtte være behov for. For å ivareta dette er en velfungerende arbeidsrettslig forskning og kunnskapsformidling av vesentlig betydning.

Det har vært en felles forståelse om at det er viktig å bevare og utvikle arbeidsrett som fag på universitetsnivå, både som forskningsområde og som undervisningsemne i juristutdannelsen, og at det da er av vesentlig betydning å sikre at faglig kompetanse på universitetsnivå bevares ut over en kortere tidshorisont. Det var da også en felles forståelse av behovet for å etablere et langsiktig program for fagutvikling for slike formål.

Det er redegjort mer inngående for dette i Det juridiske fakultets søknad av 22. november 2006 om finansiering for et program om «Arbeidsrett som et satsningsområde».¹

Initiativet til å utvikle et program for arbeidsrettslig fagutvikling ble tatt i samarbeid mellom Institutt for privatrett ved Universitetet i Oslo og Arbeids- og sosialdepartementet (da Arbeids- og inkluderingsdepartementet). Arbeidet ble støttet av departementet gjennom finansiering av frikjøp for professor Stein Evju, som ble ansatt ved Det juridiske fakultet, ved Institutt for privatrett, fra januar 2004, med særlig sikte på å kunne arbeide for fagutvikling på arbeidsrettsområdet. I arbeidet med søknaden ble grunnlag og behov diskutert med departementet og med arbeidslivsorganisasjonene og endel andre sentrale aktører. Som et ledd i dette arrangerte Institutt for privatrett to

---

¹ Søknad til Arbeids- og inkluderingsdepartementet 22. november 2006 (ref. 06/15293), jfr. departementets ref. 200705452-/HMR, senere ref. 11/3366-.

seminarer om «Arbeidsrettslig forskning – oppgaver og utfordringer» i september 2007. Det ene var et nasjonalt seminar med deltagelse fra de juridiske fakultetene i Oslo, Bergen og Tromsø, andre læresteder, myndigheter, arbeidslivets parter og andre representanter for det praktiske rettsliv. Det andre var et internasjonalt seminar med deltagelse fra de andre nordiske land, Storbritannia og Tyskland, med et tosidig formål. Dels å få flere og bredere perspektiver på oppgaver og utfordringer i arbeidsrettslig forskning, dels å befeste og utvikle et internasjonalt nettverk, ikke minst med tanke på fremtidig forskning og forskere.²

2 Etablering, finansiering og rapportering

Arfa-programmet ble etablert som et forsknings- og utviklingsprogram over ti år med oppstart 1. januar 2008 (jfr. i avsnitt 1 foran). Programmet skulle således løpe frem til 31. desember 2017. Det ble forlenget til 31. desember 2018. Grunnen til dette var i første rekke å finansiere siste del av treårsperioden for en postdoktorstilling. Stillingen ble besatt senere enn planlagt og ble først tiltrådt 1. november 2015.

Programmet har vært finansiert over statsbudsjettet, kapittel 648 post 70. Det har hatt årlige tildelinger fra og med statsbudsjettet 2008 til og med budsjettet for 2017. Samlet tildeling over tiårsperioden har vært 36,9 mill.kr. Aktivitetsbaserte egenandeler fra Institutt for privatrett kommer i tillegg med ca. 5 mill. kr. Forlengelsen i 2018 ble dekket av ubrukte midler pr. 31. desember 2017.

Det er levert årlige rapporter til departementet, for 2008 til 2017, om aktiviteten i programmet. Regnskap for de enkelte virksomhetsår er del av programmets årlige rapporter, senest rapporten for 2017. Rapport for 2018 inngår i denne sluttrapporten. Regnskap for 2018, med sluttstatus pr. 31. desember 2018, følger som Vedlegg 2. Rapporter med regnskap og budsjett for videre drift har vært gjennomgått i årlige kontaktmøter med departementet. Det ble levert en særskilt statusrapport pr. 1. september 2016.³ Den tjente blant annet som grunnlag for vurdering av forlengelsen til 2018. Statusrapporten ble drøftet med departementet i det årlige kontaktmøtet i 2017.

3 Organisering, deltagere i programmet

Ved Det juridiske fakultet ble programmet Arbeidsrettslig fagutvikling forvaltet ved Institutt for privatrett gjennom Arbeidsrettsgruppen ved instituttet. Arbeidsrettsgruppen bestod av de medarbeiderne ved instituttet som var knyttet til Arfa-programmet og forskningsprosjektet FORMULA (se avsnitt 4 nedenfor om dette). Arbeidsrettgruppen ble inntil 31. desember 2016 ledet av professor Stein Evju. Evju hadde en ordinær stilling

---

² Et kortfattet synopsis fra seminarene følger som Vedlegg 1 til denne rapporten.

³ *Arbeidsrettslig fagutvikling – Arfa. Statusrapport og perspektiver. Pr. 1. september 2016.* Oversendt ved brev fra Det juridiske fakultet 2. september 2016 (ref. 2008/791 EIRIHAAS) til Arbeids- og sosialdepartementet (departementets ref. 11/3366).

som professor i rettsvitenskap (arbeidsrett). Han gikk av etter nådd aldersgrense pr. 31. desember 2016, men har fortsatt virket ved Institutt for privatrett som professor emeritus.

Pr. 1. januar 2017 ble Arbeidsrettgruppen organisert i ny form som ledd i etableringen av Forskergruppen arbeidsrett og arbeidslivsspørsmål, som har en annen og bredere sammensetning. Se nærmere i avsnitt 5.1 nedenfor. Når det vises til Arbeidsrettgruppen i det følgende, gjelder det Arbeidsrettsgruppen i dens opprinnelige form.

Professor Evju har ledet Arfa-programmet også etter 31. desember 2016, frem til avslutningen av programmet pr. 31. desember 2018. Det var forutsatt i drøftelsene med departementet forut for etableringen i 2008 og i budsjetttiltaket at programmet skulle ledes av professor Evju. For å lede Arfa-programmet hadde han «frikjøp» – reduksjon av ordinære undervisnings- o.a. plikter – med 35 % i perioden 2008–2013, dekket over Arfas budsjett.

Efter oppstarten i 2008 har Arbeidsrettslig fagutvikling hatt en rekke ansatte i rekrutteringsstillinger:

Doktorgradsstipendiater:

Melanie R. Hack	2008–2014
Marianne Jenum Hotvedt	2009–2015
Anette Grønnerød-Hemmingby	2010–2018
Kurt Weltzien	2012–2016
Andreas van den Heuvel	2013–2018
Alexander Næss Skjønberg	2013–2017

Postdoktorer:

Beate Sjøfjell, 2008–2009 (gikk over i fast stilling som førsteamanuensis ved IfP 15. september 2009)

Terese Smith Ulseth, 2008–2012

Marianne Jenum Hotvedt, 2015–2018 (tiltrådte fast stilling som førsteamanuensis ved IfP 1. november 2018)

Andre stillinger:

Førsteamanuensis, nå professor, Bernard Johann Mulder har vært knyttet til Arbeidsrettsgruppen og Arfa-programmet fra han tiltrådte sin stilling ved Institutt for privatrett i august 2012. Mulder har hatt frikjøp (dels med 50 %, dels med 35 %) dekket over Arfas budsjett fra høstsemesteret 2015 til og med vårsemesteret 2018. Dette har hatt som formål å legge til rette for større deltagelse i Arbeidsrettsgruppens og Arfa-programmets virksomhet, og med særlig sikte på at Mulder skulle overta som ansvarlig faglærer for arbeidsrettsfagene fra 2017, etter Evju som gikk av pr. 31. desember 2016.

I tillegg har Arfa hatt 24 vitenskapelige assistenter (sisteårsstudenter i ettårige deltidsstillinger). En fortegnelse over disse følger som Vedlegg 3. Det har dessuten vært engasjert studentassistenter på timebasis i avgrensede perioder, for å bistå med praktiske

oppgaver i forbindelse med tilretteleggelse for og avsluttende arbeid med forskningsoppgaver, spesielt doktoravhandlinger.

Ved siden av de faglige stillingene har Arfa hatt én 50 % administrativ stilling, som har vært besatt av rådgiver, nå avdelingsleder, Bodil Silset, fra 1. februar 2008.

Flere gjesteforskere og andre har hatt tilknytning (ulønnet) til Arfa-programmet i perioder. En oversikt over disse følger som Vedlegg 4.

4 Samspill med forskningsprosjektet FORMULA

I 2007 fikk Institutt for privatrett et større internasjonalt og tverrfaglig forskningsprosjekt finansiert av Norges Forskningsråd (prosjekt nr. 182747) under programmet Europa i endring (Europe in transition). Prosjektet, med tittelen *Free movement, labour market regulation and multilevel governance in the enlarged EU/EEA – a Nordic and comparative perspective* – kort kalt FORMULA, ble startet opp samtidig med Arfa-programmet, pr. 1. januar 2008. Det ble i hovedsak avsluttet som løpende prosjekt pr. 1. juli 2012, men med avsluttende publisering i 2013 og 2014. Sluttrapport til Norges Forskningsråd ble avgitt og godkjent per 1. juni 2014.

Det var nære forbindelser mellom Arfa-programmet og FORMULA-prosjektet; derfor er det grunn til kort å omtale FORMULA-prosjektet her. Professor Stein Evju ledet også prosjektet. Videre var det et utstrakt samarbeid mellom forskere som var involvert i Arfa-programmet og FORMULA-prosjektet, med deltagelse i begge arrangementer og andre nettverksaktiviteter, dels også med overlappende publiseringsvirksomhet.

FORMULA-prosjektet var tverrfaglig. Det hadde deltagere fra juridiske og samfunnsvitenskapelige forskningsmiljøer i Norge, Danmark, Finland, Sverige, Nederland, Polen, Tyskland og Storbritannia. Gjennom ulike arrangementer i prosjektets regi deltok forskere fra disse og flere andre land. Programmet og prosjektet utfylte og styrket hverandre gjensidig, hvilket har bidratt til en bredere og bedre ivaretagelse av formålene med Arfa-programmet. FORMULA-prosjektet bidro til en større faglig bredde og bedre grunnlag for å bygge nasjonale og internasjonale nettverk enn Arfa-programmet alene ville gjort.

FORMULA-prosjektet har hatt én doktorgradsstipendiat,
Marie Nesvik 2008–2018

og seks vitenskapelige assistenter. En fortegnelse over disse inngår i Vedlegg 3.

Deltagerne i FORMULA-prosjektet med ansettelse ved Institutt for privatrett var medlemmer av Arbeidsrettgruppen på samme måte som deltagerne i Arfa-programmet. Publiserte arbeider fra disse deltagerne i FORMULA-prosjektet er tatt med i de

publiseringsoversiktene som følger med som vedlegg til denne rapporten (se nærmere i avsnitt 7 nedenfor).

5 Resultater

Innenfor rammen av Arfa-programmet har Arbeidsrettsgruppen hatt en omfattende og mangeartet virksomhet, i tråd med programmets overordnede formål. Resultatene av virksomheten er mange, på ulike plan. For å kunne gi en oversikt er det hensiktsmessig å ordne presentasjonen i det følgende tematisk. Fullførte doktorgrader, veiledning, vitenskapelig publisering og formidlingsvirksomhet blir det redegjort for i egne hovedavsnitt nedenfor (avsnitt 6 og 7). Det samme gjelder arbeidsrettsfagene og undervisningen ved Det juridiske fakultet (avsnitt 8).

5.1 Arbeidsrettsgruppen, Faggruppen for arbeidsrett, Forskergruppen

Arfa-programmet gav grunnlaget for å etablere Arbeidsrettsgruppen ved Institutt for privatrett. Arbeidsrettsgruppen er det redegjort for i avsnitt 3 foran.

Med utgangspunkt i Arbeidsrettsgruppen ble det videre dannet en *Faggruppe for arbeidsrett*. Den bestod i tillegg av personer ved Det juridiske fakultet, akademiske og andre institusjoner og som på ulike måter arbeider i fagområdet. Denne videre kretsen av kolleger har – sammen med flere – deltatt i Arbeidsrettsgruppens «interne» møte- og seminarvirksomhet (jfr. nedenfor).

Arbeidsrettsgruppen og Faggruppen for arbeidsrett har så dannet et grunnlag for Forskergruppen arbeidsrett og arbeidslivsspørsmål som ble etablert pr. 1. januar 2017. Arbeidsrettsgruppen er nå betegnelsen på en intern enhet på Institutt for privatrett for forskning og faglige oppgaver innenfor fagområdet, herunder undervisning. Forskning innenfor arbeidsrett er imidlertid organisert i den større Forskergruppen arbeidsrett og arbeidslivsspørsmål ved Det juridiske fakultet. Forskergruppen består av ansatte ved Det juridiske fakultet og andre akademiske institusjoner som driver arbeidsrettslig forskning.

Forskergruppen ledes av førsteamanuensis Marianne Jenum Hotvedt, med professor Johann Mulder som nestleder. Mulder og Hotvedt deler ansvaret for undervisningen i arbeidsrettsfagene.

Arbeidsrettsgruppen og Faggruppen for arbeidsrett samarbeidet med en rekke andre nettverk og praktikere. Forskergruppen for arbeidsrett og arbeidslivsspørsmål gjør nå det samme.

5.2 Arbeidsrettsgruppens seminarer i regi av Arfa

Internt har Arbeidsrettsgruppen holdt, og holder fortsatt, et ukentlig faglig lunsjmøte. Der drøftes aktuelle faglige spørsmål, medlemmers pågående arbeider og nytt i rettsutviklingen – som rettspraksis, lovforslag og ny lovgivning. Lunsjmøtene har vært åpne for øvrige medlemmer av Faggruppen for arbeidsrett og er det nå for såvel

medlemmer av Forskergruppen som andre. I endel møter inviteres eksterne kolleger for å presentere og/eller diskutere aktuelle temaer, særlig nye rettsavgjørelser.

Videre har Arbeidsrettsgruppen årlig arrangert to interne seminarer spesielt for Faggruppen for arbeidsrett. Det ene har vært holdt i februar/mars, første gang 2009 («Paal Berg-seminaret»), det andre i juni, første gang 2011 («KongsbergKollokviet»). Begge seminarer har vært viet emner av særlig interesse for det medlemmer av Arbeidsrettsgruppen arbeider med, inkludert presentasjon og diskusjon av vitenskapelige assistenters avhandlingsprosjekter. Til Paal Berg-seminarene ble det alltid invitert én eller flere utenlandske kolleger for å bidra med internasjonale temaer og perspektiver. Til KongsbergKollokviene ble det regelmessig invitert eksterne norske kolleger, og i enkelte tilfeller også utenlandske kolleger, som innledere og til å vurdere og diskutere aktuelle avhandlingsprosjekter. Dette har fungert som én måte å utvikle kontakter og relasjoner på, nasjonalt og internasjonalt, ut over kretsen av deltagere i Faggruppen for arbeidsrett. Programmer for disse seminarene har vært lagt ved Arfas årlige rapporter til departementet.

Formatet for de to årlige seminarene er noe endret fra 2017, likeledes avviklingstidspunktene. Innretningen er i hovedtrekk den samme som tidligere. Seminarene holdes nå i regi av Forskergruppen for arbeidsrett og arbeidslivsspørsmål.

I tillegg til disse faste arrangementene har det vært avviklet en rekke andre, eksternt rettede seminarer.

I oktober 2009 ble det holdt et nasjonalt seminar med deltagere i Faggruppen for arbeidsrett og representanter for det praktiske rettsliv. Blant andre var Arbeidsmiljø- og sikkerhetsavdelingen i departementet representert. Seminaret var en oppfølger til det tilsvarende seminaret i september 2007 som er omtalt i avsnitt 1 foran. Siktemålet var å knytte kontakter og utveksle synspunkter på faglige problemstillinger og utfordringer av felles interesse. Dette var også siktemålet med et felles seminar for Arbeidsrettsgruppen og Selskapsrettsgruppen ved Institutt for privatrett som ble holdt i desember 2010.

I 2012 tok Arbeidsrettsgruppen i samarbeid med eksterne kolleger initiativ til en seminarserie, Arbeidsrettsseminarene ved Institutt for privatrett. Seminarrekken hadde som siktemål å gi rom for faglig fordypet diskusjon i samvirke med det praktiske rettsliv og å stimulere til bidrag til faglitteraturen. Det ble holdt to slike seminarer i 2012 og flere i 2013 og 2014. Program m.v. ble lagt ved de aktuelle årsrapportene fra Arfa til departementet. Av kapasitetsgrunner ble denne seminarserien ikke videreført etter 2014.

I tillegg har det vært holdt endel enkeltstående arrangementer med internasjonal orientering. I februar 2015 holdt Arbeidsrettsgruppen et internasjonalt fagseminar om «Peace Obligation, Temporary Work, and Minimum Wage Regulation» i Oslo, med innledere fra Tyskland og Norge (Fafo og Arbeidsrettsgruppen). Seminaret var spesielt orientert mot temaer som ble behandlet i pågående doktorgradsprosjekter. Videre har det vært holdt gjesteforelesninger av inviterte utenlandske kolleger. Dr. Anne C. L.

Davies, Brasenose College, University of Oxford, foreleste 16. mars 2011 om «The regulation of temporary work in English law». Den 22. august 2013 foreleste Dr. Edit Kajtár, University of Pécs, Ungarn, om «Highways, sideways, dead ends: the right to strike in Hungarian law». Professor Tonia Novitz, University of Bristol, gjesteforeleste 24. mars 2015 over temaene «International framework agreements on CSR regarding labour rights – a legal instrument or just about marketing?» og «The concept of the right to strike in ILO case law».

5.3 Nasjonale og internasjonale faglige nettverk

Faggruppen for arbeidsrett dannet et utgangspunkt for å etablere et *Nasjonalt nettverk for arbeidsrett*. I regi av Arbeidsrettsgruppen ble det tatt initiativ høsten 2013, innenfor rammen av Arfa-programmet, til å etablere et nasjonalt nettverk for alle som arbeider med forskning og undervisning ved landets universiteter og høyskoler. Formålet for nettverket er å skape kontakt og kommunikasjon mellom kolleger ved ulike institusjoner og undervisningstilbud, for utveksling av erfaringer, kunnskap og kompetanse. Nettverket hadde et første møte i januar 2014 og derefter tilsvarende årlige møter i 2015–2018, med fortsettelse i 2019. Dels diskuteres de ulike undervisningsopplegg, pensumlitteratur og eksamensspørsmål, dels tas det opp ett eller flere faglige emner av felles interesse. – Nettverket og nettverksmøtene har vært omtalt i de årlige rapportene til departementet for hvert enkelt år.

Videre har det vært samarbeid med samfunnsvitenskapelige forskningsmiljøer på arbeidslivets område, spesielt med forskere ved Fafo. Flere av disse var dessuten medlemmer i Faggruppen for arbeidsrett og har deltatt i faggruppens seminarer m.v.

Arbeidsrettsgruppen har dessuten hatt, og Forskergruppen for arbeidsrett og arbeidslivsspørsmål har, omfattende kontakt med praktikere på arbeidsrettsfeltet, deriblant representanter fra departementer, domstoler, arbeidslivets organisasjoner og advokatfirmaer.

Det var også en del av formålet med Arfa-programmet å utvikle internasjonale relasjoner som kan bidra til kunnskaps- og kompetanseutvikling. Dette har dels vært gjort gjennom deltagelse i internasjonale møter og konferanser, dels gjennom studiebesøk utenlands av doktorgradsstipendiater. I tillegg har utenlandske kolleger blitt trukket inn i Arbeidsrettsgruppens ulike seminarer i Norge (jfr. avsnittet 5.2 foran). I aktiviteter utenlands har det vært lagt vekt på å gi muligheter for stipendiater og postdoktorer til å delta sammen med seniorer for å kunne introduseres for og knytte kontakter med internasjonale kolleger, for å bli kjent med og utvikle videre de relasjoner som har vært bygget opp av seniorer gjennom en lang rekke år. Begge deler har også resultert i at enkelte stipendiater har blitt invitert til å holde foredrag og diskusjonsinnlegg ved konferanser i andre land.

Innenfor rammen av Arfa-programmet har Arbeidsrettsgruppen lagt til rette for og tatt imot gjesteforskere i kortere eller lengre perioder; jfr. i avsnitt 3 foran og Vedlegg 4.

Arbeidsrettsgruppen er fra 2008 deltager i det nordiske samarbeidsprosjektet *Arbetsrättsportalen* og nyhetsbrevet *EU & arbetsrätt*, der Stein Evju er medlem av redaksjonen. Internasjonalt er Arbeidsrettgruppen dessuten deltager, som nasjonalt forskningscenter, i *Labour Law Research Network (LLRN)*, en global akademisk organisasjon som ble etablert i 2011. Professor Stein Evju deltok ved stiftelsen og er medlem av organisasjonens Academic Advisory Board. LLRN har holdt konferanser i 2013 (Barcelona), 2015 (Amsterdam) og 2017 (Toronto). Arbeidsrettsgruppen har dessuten tilknytning til *The International Society for Labour and Social Security Law (ISLSSL)*, der Evju har vært medlem av eksekutivkomitéen siden 1981. ISLSSL holder verdenskongresser hvert tredje år og europakongresser hvert tredje år forut for verdenskongressene. En rekke medlemmer av Arbeidsrettsgruppen har deltatt ved kongresser i begge disse organisasjonene.

Førsteamanuensis Marianne Jenum Hotvedt skal overta Evjus verv i LLRN, og førsteamanuensis Alexander Næss Skjønberg (Handelshøyskolen BI) skal overta vervet i ISLSSL.

6 Gradsarbeider og veiledning

I Arfa-programmet er det avlagt fem doktorgrader, og én doktorgrad er fullført i FORMULA-prosjektet. Disse er:

Melanie Regine Hack	<i>Taking age equality seriously: The example of mandatory retirement.</i> Forsvart 11. juni 2015.
Marianne Jenum Hotvedt	<i>Arbeidsgiverbegrepet : En analyse av grunnlaget for arbeidsgiverplikter.</i> Forsvart 9. juni 2015.
Kurt Weltzien	<i>Boikott i arbeidskampsammenheng.</i> Forsvart 16. september 2016.
Alexander Næss Skjønberg	<i>Fredsplikten i tarifforhold.</i> Forsvart 30. januar 2018.
Andreas van den Heuvel	<i>Minstelønn – forpliktelser, begrensninger og løsninger.</i> Forsvart 7. november 2018.
Marie Nesvik [FORMULA]	<i>Beskyttelse av arbeidstakeren i internasjonal privatrett.</i> Forsvart 18. september 2018.

Ett doktorgradsprosjekt er ikke fullført pr. 31. desember 2018. Tidspunkt for ferdigstilling er ikke avklart.

Alle syv stipendiater har hatt professor Stein Evju som hovedveileder og medveileder(e) fra Det juridiske fakultet, i ett tilfelle en ekstern medveileder. En fortegnelse over veilederne følger som Vedlegg 5.

Videre er det levert 28 masteravhandlinger av vitenskapelige assistenter – 22 i Arfa-programmet og seks i FORMULA-prosjektet. Av disse er 25 avhandlinger på 60 studiepoeng (to semestres avhandlinger) og tre er 30 studiepoengs avhandlinger (alle i Arfa). En fortegnelse over samtlige avhandlinger og publiseringer av dem følger som Vedlegg 7.

Alle avhandlinger av vitenskapelige assistenter har vært veiledet av Stein Evju (26) og Johann Mulder (2). Evju og Mulder har i tillegg vært veiledere for et antall 30 studiepoengs masteravhandlinger skrevet av studenter uten tilknytning til Arfa eller FORMULA. En tallmessig oppstilling er tatt inn i Vedlegg 5.

7 Vitenskapelig publisering, annen formidlingsvirksomhet

7.1 Publisering

Gjennom Arfa-programmet og FORMULA-prosjektet har Arbeidsrettsgruppens medlemmer publisert vitenskapelige arbeider i et ganske betydelig omfang. Det er tale om 17 bøker – av disse er tre under forlagspublisering pr. 31. desember 2018 – og mer enn 120 artikler og bokkapitler. I tillegg er 16 masteravhandlinger (60 studiepoeng) publisert i fagfellevurderte tidsskrifter. Samlet har Arbeidsrettsgruppens publikasjoner gitt betydelige bidrag til faglitteraturen.

Publikasjonslistene som følger som Vedlegg 6 og 7 gir detaljerte fortegnelser over de aktuelle arbeidene. Se dessuten de tabellariske oppstillingene i Vedlegg 8.

7.2 Annen formidling

I tillegg til slike arbeider som er nevnt i avsnitt 7.1, har det vært annen formidlingsvirksomhet av stort omfang. Arbeidsrettsgruppens medlemmer har publisert et betydelig antall populærvitenskapelige kommentarer og notiser i faglige nyhetstidsskrifter som *Nytt i privatretten* og *EU & arbeidsrett*. Videre er det holdt et stort antall foredrag og faglige presentasjoner i vitenskapelige og andre fora, og gruppens medlemmer har gitt en rekke «mediebidrag» i form av kronikker, debattinnlegg i pressen og intervjuer. En oversikt over antallet slike bidrag er gitt i tabellene i Vedlegg 8.

Fra 2008 gav Arbeidsrettsgruppen ut et kvartalsvis elektronisk nyhetsbrev, *Arbeidsrettsnytt*, som var gratis tilgjengelig ved abonnement og fra Arbeidsrettsgruppens nettsider. Det ble distribuert pr. e-post til 450–500 faste mottagere. *Arbeidsrettsnytt* ble innstilt ved utgangen av 2017. Det er avløst av en mindre omfattende og mindre regelmessig e-postbasert nyhetstjeneste med et tilsvarende antall mottagere.

8 Arbeidsrettsfagene og undervisningen ved Det juridiske fakultet

Arbeidsrett som undervisningsfag var tidligere ett spesialfag/valgemne med undervisning over to semestre. På bakgrunn av omlegninger av valgemneordningen og ressurstildeling for undervisning ved Det juridiske fakultet har undervisningsfaget vært delt i *to kurs* fra høstsemesteret 2008. De er masternivåemnene JUS5511 – Arbeidsrett, den individuelle del og JUS5512 – Arbeidsrett, den kollektive del. Undervisningen er begrenset til 20 forelesningstimer pr. kurs.

Til begge kursene gis det tilbud om eksamen, men ikke særskilt undervisning, på bachelornivå, med kodene JUR1511 og JUR1512.

Til vårsemesteret 2012 ble det ytterligere ett kurs på masternivå, JUS5870 International and Comparative Labour Law. Kurset ble omarbeidet i 2016, med virkning fra V 2017, til JUS5870 European Labour Law. Til dette er det ikke eksamenstilbud på BA-nivå. Undervisningen var også her begrenset til 20 forelesningstimer. På grunn av få avlagte eksamener over flere semestre ble ordinær undervisning innstilt fra V 2018, ut fra fakultetets alminnelige retningslinjer om undervisning i valgemner. Nå gis det bare fire timer orientering og innføring pr. semester i dette emnet.

Det er dessuten etablert en «profil» (valgfri spesialisering). Profil for arbeidsrettsfeltet ble vedtatt opprettet i desember 2012, med betegnelsen Arbeidsliv og ikke-diskriminering. Det er redegjort for denne i vedlegg 4 til statusrapporten pr. 1. september 2016. Profilordningen ble revidert i 2016 med virkning fra 2017. Profilen er nå betegnet Arbeidsrett og arbeidslivsspørsmål. En oversikt over denne er tatt inn avslutningsvis i vedlegg 9 til denne rapporten (på s. 49–50).

De ressursene som er tilført undervisningen gjennom frikjøp med midler fra Arfa, har vært viktige for utviklingen av kursporteføljene.

Arbeidsrettsfagene har hatt en meget betydelig økning i studenttall og avlagte eksamener siden delingen i 2008. Masternivåemnene har på det meste hatt 194 avlagte eksamener i JUS5511 i ett enkelt semester (H 2016) og 55 eksamener i JUS5512 (V 2014, V 2015). For bachelornivåemnene er de tilsvarende tallene 186 for JUR1511 (H 2017) og 47 for JUR1512 (V 2014). For JUS5870 er studenttallet lite og det er få avlagte eksamener, med 15 studenter oppmeldt til eksamen og 11 avlagte eksamener i gjennomsnitt over de fem semestrene emnet har bestått.

Antallet avlagte eksamener har falt noe de siste ett til to årene. Sett under ett er tallene på avlagte eksamener i arbeidsrettsfagene likevel store, også målt mot andre valgemner ved Det juridiske fakultet. JUS5511 Arbeidsrett – den individuelle del er alene det største valgemnet på mastergradsnivå (MA); med tillegg av JUR1511 (BA) er valgemnene under ett også det klart største av alle valgemner ved fakultetet.⁴ –

---

⁴ I høstsemesteret 2018 møtte ialt 268 studenter til ordinær eksamen i arbeidsrett (120 MA, 168 BA). I det nest største valgemnet, Utlendingsrett, møtte ialt 145 studenter i vårsemesteret 2018 (55 MA, 90 BA). Ingen andre valgemner hadde et samlet antall eksamensmøtte i 2018 på over 130.

I perioden 2008–2018 er det tilsammen avlagt mer enn 3 400 eksamener i arbeidsrettsfagene (1 846 MA, 1 573 BA).

Tall for avlagte eksamener og karakterfordelinger er spesifisert i Vedlegg 9.

Det foreligger ikke noen statistikk for hvor mange masteravhandlinger på 30 og 60 studiepoengs nivå som er skrevet i arbeidsrettsfagene. En uoffisiell løpende fortegnelse over slike avhandlinger kan likevel gi en viss oversikt for perioden 2008–2015. I gjennomsnitt ble det skrevet anslagsvis 44 masteravhandlinger i arbeidsrett pr. år, fra 20 i 2008 til 59 i 2015.⁵ Det foreligger ikke noen fordeling mellom 30 og 60 studiepoengs avhandlinger. Det finnes heller ikke noen statistikk som gir grunnlag for å sammenligne antallet avhandlinger i arbeidsrettsfagene med antall avhandlinger i andre valgemner.

9 Nyttevurderinger

Resultatene fra Arfa-programmet har betydelig nytteverdi både på kort og på lengre sikt. De mange vitenskapelige arbeider som er publisert, har gitt omfattende og viktige bidrag til kunnskapsutvikling på arbeidsrettens område. Det bidrar til å utvide grunnlaget for videre arbeidsrettslig forskning, og det gir et mer omfattende og solid grunnlag for rettsanvendelsen og rettsutvikling i det praktiske rettsliv. Den meget omfattende formidlingsvirksomheten som har vært drevet i regi av Arfa, har både styrket og supplert kunnskapsutviklingen på vitenskapelig nivå. Den har spilt en viktig rolle i formidling av forskningen og forskningsresultatene til det praktiske rettsliv og sivilsamfunnet. Presentasjoner, foredrag og seminaraktiviteter har vært etterspurt i stor grad, nettopp for å nyttiggjøre seg kunnskapsutviklingen gjennom forskningsarbeidet i Arfa-programmet. Formidlingen av nyhetsstoff på fagområdet gjennom kommentarer, notiser og nyhetsbrev har hatt en viktig funksjon som informasjon om og kortfattede drøftelser av nyheter i rettsutviklingen, som det for mange av aktørene i det praktiske rettsliv er vanskelig å løpende ha god oversikt over.

Utviklingen av nettverk og kontakter nasjonalt og internasjonalt har betydelig nytteverdi ikke bare for deltagerne i fagutviklingsprogrammet og med tanke på videre forskning, men også for eksterne kolleger. Det nasjonale nettverket for arbeidsrett har en viktig kontakt- og kunnskapsutviklingsfunksjon, og det vil være et godt grunnlag for videreutvikling av arbeidsrett som forsknings- og undervisningsfag på nasjonalt plan. Dette er en viktig oppgave. Det gis undervisning ved et stort antall institusjoner (universiteter, høyskoler), og arbeidsrett er et etterspurt fagfelt. Den meget betydelige økningen i student- og eksamenstall ved Det juridiske fakultet er én illustrasjon av dette.

---

⁵ Fortegnelsen finnes på Institutt for privatretts nettside Arbeidsrett – Studentoppgaver, <https://www.jus.uio.no/ifp/forskning/omrader/arbeidsrett/publikasjoner/avhandlinger/studentoppgaver/index.html>; se «kronologisk oversikt». Registreringene for 2016 er ikke fullstendige, og fortegnelsen er ikke ført videre etter 2016. Tallene er ikke sikre, de må anses som minimumstall. Registreringene er basert på avhandlinger som finnes i DUO – Digitale utgivelser ved Universitetet i Oslo, og der varierer det når avhandlinger fra det enkelte år faktisk legges inn.

Den reflekterer i ikke liten grad etterspørselen etter og betydningen av arbeidsrettslig kompetanse i det praktiske rettsliv.

10 Videreføring

Det ligger i det som det er pekt på i avsnitt 9, at det er klare behov for videre forskning og fagutvikling på arbeidsrettsområdet. Det overordnede formålet med Arfa, som det er pekt på i avsnitt 1 foran, er fortsatt aktuelt og vil fortsette å være det. Derfor er det meget verdifullt at Arfa-programmet føres videre i en ny tiårsperiode fra 2018. For rapporteringsformål er dette et nytt program, som internt er betegnet Arfa II for å skille det fra det programmet som ble startet opp i 2008 (Arfa I). Men utad brukes den samme betegnelsen – Arbeidsrettslig fagutvikling – Arfa – fortsatt.

Det er en vesentlig styrkelse av arbeidsrettfaget på universitetsnivå at Det juridiske fakultet som ledd i avtalen med Arbeids- og sosialdepartementet om Arfa II har opprettet en fast stilling som førsteamanuensis/professor med arbeidsrett som fagområde, og som ikke er tidsbegrenset til tiårsperioden for det nye programmet. Det til rette for å utvikle og ivareta fagområdet videre fra det fundamentet som er lagt gjennom Arfa-programmet (Arfa I).

Vedlegg

Synopsis fra seminarer ved Institutt for privatrett 2007.....	19
Arfa – Regnskap for 2018.....	23
Vitenskapelige assistenter 2008 – 2018	24
Gjesteforskere og andre	26
Veiledning av stipendiater, vitenskapelige assistenter og andre	27
Publikasjoner fra Arbeidsrettsgruppen 2008–2018.....	28
Masteravhandlinger.....	41
Publiseringsoversikter i tall.....	43
Eksamener i arbeidsrettsfagene 2008–2018.....	45

Arbeidsrettslig forskning - oppgaver og utfordringer

Synopsis fra seminarer ved Institutt for privatrett

Nasjonalt seminar 13. september 2007

Seminalet hadde 27 deltagere fra fakultetene i Oslo, Bergen og Tromsø, andre læresteder, myndigheter, arbeidslivets parter og andre sentrale aktører.

Efter innledningene var diskusjonen i første omgang konsentrert om behovet for ressurser for å muliggjøre forskning og utvikling av forskningen på arbeidsrettsområdet. En rekke eksterne deltagere understreket at økonomiske og andre ressurser er en nødvendig forutsetning for en positiv utvikling. Det ble også pekt på at det kan være ønskelig vi kan ha ordninger som gjør det mulig med "utveksling" av personer som vil engasjere seg i forskning mellom universitet og praktikervirksomhet.

Annen del av diskusjonen var konsentrert om kunnskapsbehov og mulige forskningstemaer. Fra enkelte ble det også pekt på det ønskelige i å kunne gi muligheter for studenter til praksis- eller "trainee"perioder. SE oppfordret til å følge opp dette og dessuten til å melde inn andre temaer som kan være interessant for forskning eller for studentavhandlinger.

Seminalet var som helhet nyttig og hadde en positiv funksjon som diskusjonsforum og møteplass for kontakt mellom ulike aktører. Det kan også være en plattform for videre utvikling av kontakt og diskusjon.

Forskningsoppgaver som det ble pekt på, er sammenfattet nedenfor.

Internasjonalt seminar 27. september 2007

Seminalet hadde 18 deltagere, hvorav syv faglige ressurspersoner fra andre land. Deltagerne forøvrig kom fra Institutt for privatrett, Institutt for offentlig rett, departementet (AID) og noen få andre eksterne aktører.

Seminalet var en videre utvikling av og tillegg til det nasjonale, med et tosidig formål. Siktet var å trekke inn ressurspersoner fra arbeidsrettslig forskning i andre land, spesielt forskere med en internasjonalt orientert forskningsprofil koblet med solid forankring i nasjonal arbeidsrett, for å flere og bredere perspektiver på oppgaver og utfordringer i arbeidsrettslig forskning. Samtidig var et viktig siktemål å befeste og utvikle et internasjonalt nettverk, ikke minst med tanke på fremtidig forskning og forskere.

Vedlegg 1 til Arfa sluttrapport

En redegjørelse for den evalueringen av svensk arbeidsrettslig forskning 1995-2001 som ble foretatt i 2003, med dens vurderinger og påpekninger av innsatsbehov, gav et nyttig referanse for diskusjonen. Fra de nordiske deltagerne ble det gjennomgående pekt på behovet for å styrke rekrutteringen til forskning i faget. Det ble fremhevet at det er ønskelig å utvikle et mer dyptgående og systematisk samarbeid over landegrensene i forskerutdannelsen. På nordisk plan ble det vist til tidligere doktorandseminarer som ett utgangspunkt å bygge videre på. Siktemålet bør være en felles nordisk infrastruktur over et bredere felt.

Det ble understreket at det er viktig at arbeidsrettsforskningen først og fremst er orientert mot generelle problemstillinger og langsiktige perspektiver, fremfor å skulle "løse" dagsaktuelle spørsmål. Fravær av grunnleggende forskning er en mangel, også i et kortsiktig perspektiv for lovgivning og rettsanvendelse.

Endel temaområder og emner som det ble pekt som sentrale og aktuelle forskningsoppgaver, er sammenfattet nedenfor. I tillegg er det tatt med en oppstilling av hvilke forskningsfelt arbeidsretten kan deles inn i, slik inndelingen ble foretatt i den svenske evalueringen i 2003.

Som helhet var seminaret nyttig og vellykket i forhold til begge de to målsettingene som lå til grunn (jfr. ovenfor). Det vil tjene som en plattform for videre diskusjon om samarbeid i forskning og forskerutdanning utbygging av kontakter.

Forskningstemaer på arbeidsrettsområdet

Det nasjonale seminaret 13. september 2007

Som kunnskapsbehov og emner ble det pekt på:

Alment og omfattende:

- En inngående generell behandling av kollektiv arbeidsrett.
- En samlet, inngående fremstilling av arbeidsretten (en "ny Paal Berg")

Mer konkrete forskningstemaer:

(Det er satt * ved emner som også fra tidligere er med på emnelisten for arbeidsrett under Institutt for privatretts nettsider, og (*) ved emner som delvis fanges opp av den emnelisten.)

- (*) Arbeidskampsspørsmål (ikke konkretisert)
- Ufravikelighetsnormer
- Konkurrerende tariffavtaler
- Eftervirkningsspørsmål
- Rettsspørsmål ved megling
- Tolkning av tariffavtaler

Vedlegg 1 til Arfa sluttrapport

- ILO-konvensjon nr. 94
- Arbeidsrettens bruk av praksis som rettskildefaktor
- Saklighetskrav – en generell norm eller ei, et nytt prinsipp eller ei?
- Virksomheters etiske retningslinjer – omdømmevern og styringsrett; forholdet til ansattes privatsfære. Anvendelse innenlands og utenlands?
- Overdragelse av virksomhet – rettsfaktumsiden: Når foreligger det en relevant overdragelse?
- (*) Saklige grunner for forskjellsbehandling – generelt eller spesielt for ulike diskrimineringsgrunner.
- IA-avtaler – hva slags avtaler er det, hva slags rettsvirkninger har de.
- Arbeidsforholdets skjebne ved midlertidig og varig uførhet.
- Suspenderte arbeidsforhold (rettsstillingen under fravær ved ferie, permisjoner, sykdom, m.v.)
- Medbestemmelse i spørsmål om ytre miljø: Kan eksisterende regler favne dette – hva kan være behov for nye reguleringer/former i lys av klimamål o.a. ytre miljømålsettinger.
- Arbeidsgiveransvar i konserner, selskapsgrupperinger o.l. – hvem er/bør være rettighets- og (spesielt) pliktsubjekt i arbeidsrettslige relasjoner
- Nye kategorier arbeidsforhold, som f.eks. i idrett – spesielle reguleringsformer og problemer
- Internasjonalisering, lovvalg; fri bevegelighet av arbeidskraft og tjenester, m.v.
- Bindingsklausuler og andre mekanismer for å holde på ansatte
- ”Sosial dialog” på nasjonalt og internasjonalt nivå

Det internasjonale seminaret 27. september 2007

Arbeidsrettens omfang og rekkevidde (”scope and coverage”)

- Dette er en overgripende temaangivelse som favner er rekke emnefelt, så som
- Arbeidsrettens personelle omfang – arbeidstagerbegrep og avgrensninger, ulike kategorier arbeidsforhold, grunner for likebehandling eller differensiering
  - Fragmentering i arbeidsretten – ikke-diskriminering som særvern og forskjellsbehandling, andre former for skillelinjer og særreguleringer

Spenningsforhold mellom reguleringsformer og i reguleringsutforming

- Forholdet mellom kollektivavtale- og individuell regulering, individualiseringstendenser
- Fleksibilisering og ”flexicurity”; risikofordeling og interesseplassering

Personalutvelgelse ved ansettelse m.v. – personvern, seleksjonskriterier, rettssikkerhetsgarantier og rettsmidler.

Reguleringsformer og gjennomførings- og håndhevelsesvirkemidler.

Domstolers og dommeres rolle – i rettsutvikling og rettsanvendelse.

Vedlegg 1 til Arfa sluttrapport

Kollektive forhandlinger – rolle og regulering under økonomisk trykk

Transnasjonale forhandlinger og kollektive avtalereguleringer

Grenseoverskridende tjenester og arbeid – utstasjonering, tjenestedirektiv

Medbestemmelsesspørsmål

Informasjon og drøftelser ”horisontalt” etter ulike nasjonale regelverk

Transnasjonale ordninger – og forholdet til nasjonale

Arbeidstageres representasjon og medbestemmelse i selskapsrettslig sammenheng – nasjonale og transnasjonale dimensjoner

Interdisiplinære studier, empiriske undersøkelser av rettsinstitutter og rettslige institusjoner, arbeidsmarked, aktører og deres adferd.

Forskningsfelt i arbeidsretten

etter inndelingen i

Utvärdering av svensk arbetsrättslig forskning 1995–2001. Av professor emeritus Peter Hanau og Dr.jur. Michael Gotthardt, Universitetet i Köln (Stockholm: FAS, 2003 - http://www.fas.se/fas_shop/ItemView_328.aspx), 44, jfr. 47, 101-102.

- Individuell arbeidsrett
- Diskrimineringsspørsmål
- Arbeidsmiljørett, inkl. arbeidstidsregulering
- Kollektiv arbeidsrett
- Arbeidsprosessrett
- Internasjonal privatrett
- Arbeidsrettens utvikling, fleksibilisering, arbeidsmarkedet
- Rettslige metoder, normdannelse, m.v.
- Grenseområder til sosialretten
- Annet

28.09.2007

S.E.

Vedlegg 2 til Arfa sluttrapport

Arfa – Regnskap for 2018

ARFA – regnskap 2018

Inngående midler:

Overført fra 2017	1 862 983
Refusjon (sykepenges)	<u>822</u>

Sum **1 863 805**

Utgående midler:

Lønn (inkl. sosiale kostnader)	947 116
Frikjøp	218 097
Overhead	360 728
Drift (litteraturkjøp, reiser, konferanser, m.v.)	<u>114 657</u>

Sum **1 640 598**

Saldo pr. 31.12.2018 **223 207**

Vedlegg 3 til Arfa sluttrapport

Vitenskapelige assistenter 2008 – 2018

Vitenskapelige assistenter 2008 – 2018

* = Avhandling som er publisert. Publikasjonstittel og publiseringssted fremgår av fortegnelsen over publiserte masteravhandlinger, Vedlegg 7.

Tilknyttet Arbeidsrettslig fagutvikling – Arfa

Oddvar Lindbekk	2008-01 – 2009-01	*
Tonje Forså Aas	2008-01 – 2009-01	*
Svein Steinfeld Jervell	2009-01 – 2010-01	
Sigurd K. Berg	2009-02 – 2010-02	[ikke avh.]
Linn Cecilie Jensen [Anker Sørensen]	2010-01 – 2011-01	[ikke avh.]
Alexander Næss Skjønberg	2010-01 – 2011-02	*
Silvelin Bratholm [Andersson]	2011-01 – 2012-01	
Jorunn Bjerke	2011-01 – 2012-01	*
Hilde Wiig Nicolaysen	2012-01 – 2013-01	*
Thorstein Vale Opdal	2012-01 – 2013-01	*
Kjetil Drolsum Sandnes	2012-01 – 2013-01	*
Jan Eikeland	2013-01 – 2014-01	*
Liss Sunde	2013-01 – 2014-01	*
Lasse Gommerud Våg	2013-09 – 2014-06	*
Elisabeth Dolva Sandøy	2014-01 – 2015-01	
Aira Din	2014-01 – 2015-01 (-04)	*
Haavard Novakovic Ostermann	2014-07 – 2015-06 (-11)	
Anne-Beth Meidell Engan	2015-01 – 2016-01	*
Hewan Negassi	2015-08 – 2016-06 (-11)	
Maren Folkestad	2015-09 – 2016-06	*
Ida Kristine Berg-Johnsen	2016-01 – 2017-01	
Katja Margaret Boye	2016-09 – 2017-06	
Kajsa Louise Tafjord Normannseth	2017-01 – 2017-12	
Ingrid Kverneland Mogstad	2017-08 – 2018-06	

Vedlegg 3 til Arfa sluttrapport

Tilknyttet FORMULA

Joakim Augeli Karlsen	2008-01 – 2009-01	*
Andreas van den Heuvel	2009-01 – 2010-01	*
Erik Teigen Valeberg	2009-07 – 2010-06	*
Eirik Hognestad	2010-01 – 2011-03	
Marie Blix Werner	2011-01 – 2012-01	
Rajvinder Singh Bains	2011-01 – 2012-01	*

Vedlegg 4 til Arfa sluttrapport

Gjesteforskere og andre

Gjesteforskere og andre

Gjesteforskere:

Martin Jetlund, advokat (da) Adv.fa. Schjødt AS, Oslo – september 2008–januar 2009 (deltid).

Publisert: «Virksomhetsoverdragelse. Tilordning ved deloverdragelser»; *Arbeidsrett og arbeidsliv* Bind 4, s. 295–363 (2010)

Edit Kajtár, Lecturer, University of Pécs, Ungarn – august 2013

Montserrat Solé Trujols, ph.d.stipendiat, Universitat Pompeu Fabra, Barcelona, Spania
Oktober 2014–juni 2015 og september 2016.

Doktoravhandling: *Pension Rights as Fundamental Rights: A Comparative Analysis of the Old Age Pensions Prospects in Norway and Spain on Grounds of Collective Labour Conditions*.
Forsvart 10. november 2017.

Natalie Videbæk Munkholm, postdoktor, Aarhus Universitet, Danmark – oktober 2016.

Andre:

Disse har hatt arbeidsplass (deltid) hos Arbeidsrettsgruppen i perioder:

Eli Mette Jarbo, (da) avdelingsdirektør, Arbeids- og sosialdepartementet

Ingrid Finsland, seniorrådgiver, Arbeids- og sosialdepartementet

Tron Løkken Sundet, nestleder, Arbeidsretten

Vedlegg 5 til Arfa sluttrapport

Veiledning av stipendiater, vitenskapelige assistenter og andre

Veiledning av stipendiater i Arfa og FORMULA

<i>Stipendiat</i>	<i>Veiledere</i>
Melanie Regine Hack	Hovedveileder: Stein Evju Medveileder: Førsteamanuensis (nå professor) Beate Sjøfjell, Institutt for privatrett, UiO
Marianne Jenum Hotvedt	Hovedveileder: Stein Evju Medveileder: Professor Alf Petter Høgberg, Institutt for offentlig rett, UiO
Kurt Weltzien	Hovedveileder: Stein Evju Medveileder: Advokat Einar Stueland, LO
Alexander Næss Skjønberg	Hovedveileder: Stein Evju Medveileder: Johann Mulder
Andreas van den Heuvel	Hovedveileder: Stein Evju Medveileder: Professor Christoffer C. Eriksen, Institutt for offentlig rett, UiO
Marie Nesvik [Formula]	Hovedveileder: Stein Evju Medveileder: Professor Giuditta Cordero Moss, Institutt for privatrett, UiO
Anette Grønnerød-Hemmingby (pågående prosjekt):	Hovedveileder: Stein Evju Medveiledere: Førsteamanuensis Herman Bruserud, Institutt for privatrett, UiO, og Johann Mulder

Veiledning av vitenskapelige assistenter og andre studenter 2008 – 2018

		60 p	30 p
Stein Evju	Arfa	17	3
	FORMULA	6	
	Andre		12
Johann Mulder	Arfa	2	
	Andre		12

Publikasjoner fra Arbeidsrettsgruppen 2008 – 2018

Dette er en oversikt over publiserte bøker, bokkapitler og artikler, og arbeidsnotater fra Arbeidsrettsgruppens medlemmer fra 2008 innenfor rammen av programmet Arbeidsrettslig fagutvikling (Arfa) og prosjektet FORMULA.

Oversikten inkluderer arbeider som er publisert frem til avslutningen av Arfa-programmet 31. desember 2018 av medarbeidere i Arbeidsrettsgruppen slik gruppen var organisert før den ble omdannet til forskergruppe med virkning fra 1. januar 2017. Populærvitenskapelige kommentarer og notiser i *Nytt i privatretten*, *EU & arbetsrätt* m.m. er ikke inkludert. Masteravhandlinger skrevet av vitenskapelige assistenter tilknyttet Arfa og FORMULA er tatt med i et særskilt vedlegg (Vedlegg 7).

Bøker

- Evju, Stein   *Arbeidsrett – Utvalgte artikler 2001–2010*. Oslo: Universitetsforlaget 2010. 739 s. [Artikler i denne boken er ikke inkludert nedenfor.]
- *Skriftlig jus : Skriftstelleri i juridiske arbeider på norsk. En veiledning om form, sprog og referanser, med praktiske anvisninger om tekstbehandling*. PrivIus. Journal of private law. 204. Oslo: Institutt for privatrett 2016. viii + 150 s.
- (red.)   *Cross-Border Services, Posting of workers, and Multilevel Governance*. Institutt for privatretts skriftserie 193/2013. Oslo. Privatrettsfondet. 2013. 419 s.
- (red.)   *Regulating Transnational Labour in Europe: The quandaries of multilevel governance*. Institutt for privatretts skriftserie 196/2014. Oslo. Privatrettsfondet. 2014. 409 s.
- Hack, Melanie R.   *Taking age equality seriously: The example of mandatory retirement : A comparative legal analysis between Norway and Germany in light of Council Directive 2000/78/EC*. Baden-Baden: Nomos Verlagsgesellschaft 2016. 423 s. (Bokutgave av ph.d.-avhandling 2015.)
- Heuvel, Andreas van den   *Minstelønn – forpliktelser, begrensninger og løsninger*. Ph.d.-avhandling. Oslo: Det juridiske fakultet, 2018. 398 s. (Under utgivelse på Gyldendal Norsk Forlag)

Vedlegg 6 til Arfa sluttrapport

- Hotvedt, Marianne Jenum *Arbeidsgiverbegrepet : En analyse av grunnlaget for arbeidsgiverplikter*. Oslo: Gyldendal Juridisk 2016. 535 s. (Bokutgave av ph.d.-avhandling 2015.)
- Mulder, Bernard Johann Axel Adlercreutz, B.J.M., *Avtal. Lärobok i allmän avtalsrätt*. 13 upplagan. Stockholm: Norstedts Juridik AB, 2013.
- Axel Adlercreutz, B.J.M., *Svensk arbetsrätt*. 14 upplagan. Stockholm: Norstedts Juridik AB, 2013.
- *Övningar för kurser i arbetsrätt*. 3 upplagan. Lund: Studentlitteratur 2013.
- Adlercreutz, Axel, B.J.M., *Avtal. Lärobok i allmän avtalsrätt*. 14. uppl. Stockholm: Wolters Kluwer, 2017.
- Nesvik, Marie *Beskyttelse av arbeidstakeren i internasjonal privatrett*. Ph.d.-avhandling. Oslo: Det juridiske fakultet, 2018. 435 s. (Under utgivelse på Universitetsforlaget.)
- Skjønberg, Alexander Næss *Fredsplikten i tarifforhold*. Oslo: Gyldendal Akademisk, 2019. 487 s. (Bokutgave av ph.d.-avhandling 2017.)
- Skjønberg, Alexander Næss, og Eirik Hognestad *Individuell arbeidsrett*. Oslo: Gyldendal Akademisk, 2014. 453 s.
- Skjønberg, Alexander Næss; Eirik Hognestad og Marianne Jenum Hotvedt *Individuell arbeidsrett. 2. utg.* Oslo: Gyldendal Juridisk, 2017. 540 s.
- Weltzien, Kurt *Boikott i arbeidskampsammenheng*. Bergen: Fagbokforlaget, 2017. 528 s. (Bokutgave av ph.d.-avhandling 2016.)
- Sui generis. Festskrift til Stein Evju*. Red. av Bernard Johann Mulder, Marianne Jenum Hotvedt, Marie Nesvik, Tron Løkken Sundet. Oslo: Universitetsforlaget 2016. XVI + 802 s.

Artikler, bokkapitler

- Evju, Stein *Tjenestedirektivet og regjeringens handlingsplan mot sosial dumping*. [Av] Kristin Alsos, S.E. og Anne Mette Ødegård. Oslo: Forskningsstiftelsen Fafo. Fafo-notat 2008:5. 41 s. A4.

Vedlegg 6 til Arfa sluttrapport

- .....----- «Imperative law, derogation and collective agreements». I: *Festschrift für Rolf Birk zum siebzigsten Geburtstag* (Horst Konzen et al., Hrsg.). Tübingen. 2008, s. 61–76.
- «Labour Courts and Collective Agreements – The Nordic Model». *Europäische Zeitschrift für Arbeitsrecht*. München. 2008, s. 429–437.
- «Laval and Viking Line at a first glance. *Tidskrift utgiven av Juridiska föreningen i Finland*. Helsingfors. 2008, s. 454–464.
- «Bemerkninger til De Facto: *Er garantier nok?*» (Oslo 2009). I: Kristin Alsos. Med vedlegg av Stein Evju, *Tjenestedirektivet og arbeidsretten : Kommentarer til De Factos notat «Er garantier nok?»*. Oslo. Forskningsstiftelsen Fafo. Fafo-notat 2009:1. 25 s. A4; egen paginering s. 1–8.
- «Norway». I: *The Laval and Viking Cases : Freedom of Services and Establishment v. Industrial Conflict in the European Economic Area and Russia*. Bulletin of Comparative Labour Relations, 69. (Guest. Ed. Swiatkowski, Andrzej M.; Gen. Ed. Blanpain, Roger). Austin/Boston/Chicago/the Netherlands. Wolters Kluwer. 2009, s. 123–138.
- «Should Norway Ratify the Optional Protocol to the ICESCR? That is the Question». *Nordisk Tidsskrift for Menneskerettigheter/Nordic Journal of Human Rights* 2009, s. 82–90.
- «Om deltid, kvinnerett og arbeidsrett : Et essay om en avhandling». *Arbeidsrett* 2009, s. 166–194. [ad Helga Aune: *Deltidsarbeid : Vern mot diskriminering på strukturelt grunnlag*. Ph.d.-avhandling, Det juridiske fakultet, UiO, 2009]
- «Die Zukunft der Kollektivautonomie und das nordische Modell». *Europäische Zeitschrift für Arbeitsrecht* 2010, s. 48–61.
- «Report from the FORMULA Conference, Oslo, 28.5.2009». (Av Andreas van den Heuvel og SE.) *Europäische Zeitschrift für Arbeitsrecht* 2010, s. 140–144.
- «Kollektiv autonomi, den “nordiske modell” og dens fremtid». *Arbeidsrett* 2010, s. 1–29.
- «Styringsrett og restkompetanse». *Arbeidsrett* 2010, s. 49–65.

Vedlegg 6 til Arfa sluttrapport

- «Implementing EU Law on Services: National Diversity and the Human Rights Dilemma». *Arbeidsrett og arbeidsliv* Bind 5, s. 287–309 (2011).
- «Plassoppsigelse og fagforeningsbegrep: Arbeidsretten på nye stier?». *Arbeidsrett og arbeidsliv* Bind 5, s. 311–325 (2011).
- «Application by Domestic Courts of the European Social Charter». *Nordic Journal of Human Rights* 2010, s. 401–421.
- «"Konkurrerende" tariffavtaler». *Arbeidsrett* 2010, s. 105–141.
- «Cross-Border Services, Posting of Workers, and Jurisdictional Alteration». *European Labour Law Journal*. Volume 1 (2010), s. 89–98.
- «Replikk til Helga Aune». *Arbeidsrett*. Oslo. 2009, s. 235. [Utkommet april 2010] (Jfr. H. Aune i *Arbeidsrett* 2009 s. 165, og SE s.st. s. 166–194.)
- «Om tid og rom for akademisk kritikk : Tilsvar til Asbjørn Kjørstad». *Arbeidsrett*. Oslo. 2009, s. 240–243. [Utkommet april 2010] (Jfr. A Kjørstad, «Om tid og sted for ros og ris i vitenskap og arbeidsrett», *Arbeidsrett* 2009, s. 236–239, og referansene i innførselen ovenfor.)
- «Oppsigelsesfrister, (u)fravikelighet og bindingstid». *Arbeidsrett* 2011, s. 81–89.
- «Tarifpluralität aus skandinavischer Sicht». I: Zimmer, Reingard (Hg), *Tarifeinheit – Tarifpluralität in Europa : Tarifrechtliche Probleme im europäischen Vergleich*. Reihe: edition der Hans-Böckler-Stiftung, Tarifpolitik und Verteilung, Nr. 265. Düsseldorf. 2011, s. 95–116.
- «Kollektiv autonomi, "den nordiske modell" og dens fremtid». *Arbeidsrett*. Oslo. 2010, s. 1–29.
- «Styringsrett og restkompetanse». *Arbeidsrett*. Oslo. 2010, s. 49–65.
- «Suaviter in modo, fortiter in re? Nihilo nihil : Duplikk til Asbjørn Kjørstad». *Arbeidsrett*. Oslo. 2010, s. 87–103. (Jfr. A. Kjørstad, «Mer om ros og ris i vitenskapen», *Arbeidsrett* 2010, s. 82–86, og innførsler ovenfor.)

Vedlegg 6 til Arfa sluttrapport

- «Revisiting the Posted Workers Directive: Conflict of Laws and Laws in Contrast». I: *Cambridge Yearbook of European Legal Studies*, Vol. 12, 2009-2010 (Barnard, Catherine; Odudu, Okeoghene; eds.), s. 151–182.
- «Implementing EU Law on Services: National Diversity and the Human Rights Dilemma». *Arbeidsrett og arbeidsliv*. Bind 5 (2011), 287–309. – Også publ. på SSRN som University of Oslo Faculty of Law Research Paper No. 2011-01, på <http://ssrn.com/abstract=1736561> (10. januar 2011). Også publ. i *Revista Română de Drept European* 2011, s. 65–78.
- «Plassoppsigelse og fagforeningsbegrep: Arbeidsretten på nye stier?» *Arbeidsrett og arbeidsliv*. Bind 5 (2011), s. 311–325
- «The Right to Collective Action under the European Social Charter». *European Labour Law Journal* 2011, s. 196–224.
- «La legislazione sull’ambiente di lavoro nei paesi scandinavi». I: *Annali Fondazione Giuseppe Di Vittorio 2010. Lavoro, salute, sicurezza : Uno sguardo lung un secolo*. A cura di Ornella Bianchi e Gloria Chianese. Roma. Ediesse, 2011, s. 139–157.
- «Utviklingstrekk i den individuelle arbeidsretten». *Arbeidsrett* 2011, s. 143–163.
- «Virksomhetsoverdragelse og rett til å fortsette i stilling». *Arbeidsrett* 2011, s. 164–169.
- «Supreme Court. Rt. 2008 p. 1601». *International Labour Law Reports*. Leiden/Boston. 29 (2011), s. 117–123.
- «Labour Court. Decision 20 October 2008». *International Labour Law Reports*. Leiden/Boston. 29 (2011), s. 339–350.
- «Application by Domestic Courts of the European Social Charter». 28 *Nordic Journal of Human Rights* (2010), 401–421 [utkommet mai 2011].
- «“Konkurrerende” tariffavtaler». *Arbeidsrett* 2010, s. 105–141 [utkommet juni 2011].
- «“Almengjøring” uten almen gyldighet – men legio problemer». *Arbeidsrett og arbeidsliv*. Bind 6 (2011), s. 129–139.
- «Oppsigelsesfrister, (u)fravikelighet og bindingstid». *Arbeidsrett* 2011, s. 81-89.

Vedlegg 6 til Arfa sluttrapport

- «Tarifpluralität aus skandinavischer Sicht». I: Zimmer, Reingard (Hrsg.), *Tarifeinheit – Tarifpluralität in Europa : Tarifrrechtliche Probleme im europäischen Vergleich*. Reihe: edition der Hans-Böckler-Stiftung, Tarifpolitik und Verteilung, Nr. 265. Düsseldorf 2011, s. 95–116.
- «La legislazione sull’ambiente di lavoro nei paesi scandinavi». I: *Annali Fondazione Giuseppe Di Vittorio 2010 Lavoro, salute, sicurezza : Uno sguardo lung un secolo*. A cura di Ornella Bianchi e Gloria Chianese. Roma: Ediesse, 2011, s. 139–157.
- «Labour Court. Decision 22 June 2010». *International Labour Law Reports*. Leiden/Boston. 30 (2011), s. 371–378.
- «Midlertidighet og oppsigelighet : En studie i rettskilder og rettskildebruk». *Arbeidsrett og arbeidsliv* Bind 6, s. 341–364 (2012).
- «Fusjon og tariffavtaler». *Arbeidsrett og arbeidsliv* Bind 7, s. 103–141 (2012).
- «Das Recht auf kollektive Maßnahmen unter der Sozialcharta des Europarates». *Arbeit und Recht* 2012, s. 276–289.
- «Arbeidsrettsdisiplinen og arbeidsrettsforskningen i tilbakeblikk : Utviklingen av faget og forskningen fra fortid til nåtid». *Arbeidsrett* 2012, s. 1–29.
- «Supreme Court. Rt. 2011 p. 964». *International Labour Law Reports*. Leiden/Boston. 31 (2012), s. 109–118.
- «Saklighet og “lovanvendelse” i Arbeidsretten». I: Jens Fejø, Ulla Neergaard, Christina D. Tvarnø, Grit Skovgaard Ølykke (eds.), *Festschrift. Liber Amicarum et Amicorum in Honour of Ruth Nielsen*. København. Jurist- og Økonomforbundets Forlag. 2013, s. 111–125.
- «Fundamental Social Rights vs. Fundamental Freedoms». *Europäische Zeitschrift für Arbeitsrecht* 2013, s. 312–323.
- «Saklighet og saklighetsprøvelse : En rettsgenetisk studie». *Arbeidsrett* 2013, s. 82–111.
- «Normer og rettsvirkninger – to tariffrettslige observasjoner». *Arbeidsrett* 2013, s. 138–145.

Vedlegg 6 til Arfa sluttrapport

- «The European Social Charter and the International Labour Organisation – interlinks past and present». I: Wolfgang Däubler, Reingard Zimmer (Hrsg.), *Arbeitsvölkerrecht. Festschrift für Klaus Lörcher*. Baden-Baden. Nomos Verlagsgesellschaft. 2013, s. 146–153.
- «The FORMULA Project: Introduction and Backdrop». I: Stein Evju (ed.), *Cross-Border Services, Posting of Workers, and Multilevel Governance*. Institutt for privatretts skriftserie 193/2013. Oslo. Privatrettsfondet. 2013, s. 9–18. – Også publ. som University of Oslo Faculty of Law Legal Studies Research Paper Series No. 2013-29, med samme referansetittel og tittel på paper'et: Introducing: Cross-Border Services, Posting of Workers, and Multilevel Governance, med vedlegg av bokens innholds- og forfatterfortegnelser; på http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2326365## (16.09.2013); og på Labour Law Research Network (Papers added September 2013), <http://www.labourlawresearch.net/Papers.aspx> (25.09.2013).
- «Safeguarding National Interests : Norwegian Responses to Free Movement of Services, Posting of Workers and the Services Directive». I: Stein Evju (ed.), *Cross-Border Services, Posting of Workers, and Multilevel Governance*. Institutt for privatretts skriftserie 193/2013. Oslo. Privatrettsfondet. 2013, s. 225–259.
- «The relationship between state law, collective agreement, and individual contract». I: György Kiss (ed.), *Recent Developments in Labour Law*. Budapest. Akadémiai Kiadó. 2013, s. 15–23.
- «Labour is not a Commodity: Reappraising the Origins of the Maxim». *European Labour Law Journal* 2013, s. 222–229
- «Il lavoro tramite agenzia nell'ordinamento norvegese». *Giornale di diritto del lavoro e di relazioni industriali*. Vol. 36, n. 141 (2014), s. 91–104.
- «Limits to National Social Policy or Further Integration: A Norwegian Perspective». I: Thomas Giegerich, Otto Josef Gstrein, Sebastian Zeitzmann (eds.), *The EU Between 'an Ever Closer Union' and Inalienable Policy Domains of Member States*. Baden-Baden. Nomos Verlagsgesellschaft. 2014, s. 327–341.
- «Om ansiennitet». *Arbeidsrett* 2014, s. 112–121.

Vedlegg 6 til Arfa sluttrapport

- «Deltid og ansiennitet – en kommentar». *Arbeidsrett* 2014, s. 210–220.
- «Norway». I: Mark Freedland and Jeremias Prassl (eds.), Viking, Laval and Beyond. Oxford UK. Hart Publishing. 2014, s. 211–228.
- «Supreme Court. Rt. 2013 p. 258». *International Labour Law Reports*. Leiden/Boston. 33 (2014), s. 3–29.
- «Supreme Court. Rt. 2013 p. 1730». *International Labour Law Reports*. Leiden/Boston. 34 (2015), s. 91–100.
- «Industrial Action Right Versus Free Movement of Services». [Commentary on the Swedish Labor Court’s decision AD 2015 No 70 Fonnship] *International Labor Rights Case Law* 2 (2016) s. 347–351.
- «Supreme Court. Rt. 2015 p. 1332». *International Labour Law Reports*. Leiden/Boston. 36 (2017), s. 149–157.
- «Supreme Court. HR-2016-2554-P». *International Labour Law Reports*. Leiden/Boston. 37 (2018), s. X–X.
- «EMK artikkel 11, streikerett og tvungen voldgift». *Arbeidsrett*. Oslo. 2018, s. 264–265.
- Anette Grønnerød-Hemmingby «Grunnpregstandarden – myte eller realitet?». I: Mulder m.fl. (red.), *Sui generis. Festskrift til Stein Evju*. Oslo: Universitetsforlaget 2016, s. 255–267.
- Hack, Melanie R. «Impact or potential of anti-discrimination legislation in light of the demographic change – Comparisons between Norway and Germany». *Europäische Zeitschrift für Arbeitsrecht* 2010, s. 347–359.
- «To be or not be be? – The Norwegian dilemma of being just politically bound to Framework Directive 2000/78/EC». *Europäische Zeitschrift für Arbeitsrecht* 2012, s. 357–367.
- «Should I stay or should I go? Altersgrenzenregelungen für Professoren in Norwegen». In: *Altersdiskriminierung. Jahrbuch 2012*. München: Neuer Wissenschaftlicher Verlag GmbH Nfg KG. 2012; s. 193–214.

Vedlegg 6 til Arfa sluttrapport

- Andreas van den Heuvel «Litt om lønns- og arbeidsvilkår for utleide og utstasjonerte arbeidstakere». I: Mulder m.fl. (red.), *Sui generis. Festskrift til Stein Evju*. Oslo: Universitetsforlaget 2016, s. 306–315.
- Hotvedt, Marianne Jenum «Utvikling eller brudd? Når diskrimineringsvern møter arbeidstakervern». *Arbeidsrett og arbeidsliv* Bind 6, s. 141–186 (2012).
- «Menneskerettigheter og diskrimineringsvern». I: Asbjørn Kjønsstad, Aslak Syse (red.), *Velferdsrett II*. Oslo: Gyldendal Juridisk 2012, s. 325–369.
- «Arbeidsgiverbegrepet : En analyse av grunnlaget for arbeidsgiverplikter», *Arbeidsrett* 2015, s. 159–192.
- «Arbeidsgiveransvar i formidlingsøkonomien? Tilfellet Uber», *Lov og rett* 2016, s. 484–503
- «Universell utforming "in action"». I: Reidun Førde; Morten Kjelland & Ulf Stridbeck (red.), *Cand.mag., cand.med., cand.jur., cand.alt. Festskrift til Aslak Syse*. Oslo: Gyldendal Juridisk 2016, s. 267–285
- «Utfordringene i formidlingsøkonomien: Arbeidsgiverplikter for Uber?». I: Mulder m.fl. (red.), *Sui generis. Festskrift til Stein Evju*. Oslo: Universitetsforlaget 2016, s. 327–338
- «Menneskerettigheter og diskrimineringsvern». I: Aslak Syse og Morten Kjelland (red.), *Velferdsrett II. Barneverns- og sosialrett. 5. utg.* Oslo: Gyldendal Juridisk, 2017, Kapittel 8, s. 335–396.
- «Tariffavtaler, rettsutvikling og organisasjonsfrihet», *Lov og Rett* 2017, s. 86–109.
- «Arbeidstaker – quo vadis? Den nyere utviklingen av arbeidstakerbegrepet», *Tidsskrift for Rettsvitenskap* 2018, s. 42–103.
- «The contract-of-employment test renewed: A Scandinavian approach to platform work», *Spanish Labour Law and Employment Relations Journal (SLLERJ)*; Volum 7 (1-2), 2018, s. 56–74.
- «Prøvelsesrett på prøve. Kan domstolene prøve rimelighet i saker om statsansattes stillingsvern?», *Arbeidsrett* 2018, s. 1–36.
- og Terese Smith Ulseth «Arbeidsavtalen og styringsrett: Harmoni i en domsøktett». *Arbeidsrett* 2013, s. 112–138.

Vedlegg 6 til Arfa sluttrapport

----- og Oddný Mjöll Arnardóttir, Kevät Nousianen og Maria Ventegodt, «Nordic Disability Employment laws and policies in a human rights perspective». I: *Youth, Diversity and Employment. Comparative Perspectives on Labour Market Policies* (Rune Halvorsen og Bjørn Hvinden (eds.)). Cheltenham: Edward Elgar Publishing 2018, s. 150–177.

Mulder, Bernard Johann «Grundrättigheter som en del av arbeidsrettslig reglering». I: Nyström, B., Edström, Ö. & Malmberg, J. (red.), *Nedslag i den nya arbetsrätten*. Malmö: Liber 2012, 33–46.

----- «Sweden». I: *International Labor and Employment Laws*. Fourth Edition, Volume IIA. Arlington, VA: Bloomberg BNA Books 2013, s. 1–112.

----- «2001/86/EC: Consultation in SE». I: *EU Labour Law*. Wolters Kluwer 2014, s. 601–633.

----- «Komparativ skiss över reglerna vid verksamhetsövergang». I: Mulder m.fl. (red.), *Sui generis. Festskrift til Stein Evju*. Oslo: Universitetsforlaget 2016, s. 442–450

----- «Sweden». I: *International Labor and Employment Laws*. 4th ed. Volume IIA. Arlington, VA: Bloomberg BNA 2016, s. 19-1–19-3.

----- «Worker involvement during a public takeover: the case of Norway». I: *Takeovers with or without worker voice: workers' rights under the EU Takeover Bids Directive* Brussels: ETUI 2016, s. 195–203.

----- [Anm. av] «Erik Sjödin, Ett europeiserat arbetstagarinflytande – en rettslig studie av inflytandedirektivens genomförande i Sverige», *Tidsskrift for Rettsvitenskap* 2016, s. 469–476.

----- «Arbetsstagarrepresentation i internationella koncernbolag». I: Kerstin Ahlberg, Petra Herzfeld Olsson, Jonas Malmberg (red.), *Niklas Bruun i Sverige. En vänbok*. Uppsala: Iustus förlag, 2017, s. 275–288.

----- *The law concerning the election of employees' representatives in company bodies*. Reihe Mitbestimmungsförderung, Nr. 29. Hans-Böckler-Stiftung, 2017. 8 s. [Parallell utgave på fransk.]

----- «The law concerning the election of employees' representatives in company bodies», *European Labour Law Journal* 2017, s. 96–104.

----- «La participation des travailleurs en Norvège et en Suède», *Revue de droit comparé du travail et de la sécurité sociale* 2018 (3), s. 52–69.

Vedlegg 6 til Arfa sluttrapport

- og Inger Marie Hagen, «Why Stakeholders?». I: Sigurt Vitols and Johannes Heuschmid (eds.), *European company law and the Sustainable Company: a stakeholder approach*. Vol. II. Brussels: ETUI 2012, 41–70.
- og Lennart Erlandsson, «Reella hänsyn i rättstillämpningen». I: Karl Dahlstrand (red.), *Festskrift till Karsten Åström*. Lund: Juristförlaget i Lund 2016, s. 169–188.
- og Kristine Widlund, «Sweden». I: *International Labor and Employment Laws*, Vol. IIA. Arlington, VA: Bloomberg BNA Books, 2017, s. 19-1–19-5.
- Nesvik, Marie   «Hvor arbeider flypersonell?», *Lov og Rett* 2013, s. 468–487.
- «Domsmyndighet i saker om arbeidsforhold på ambassader». I: Mulder m.fl. (red.), *Sui generis. Festskrift til Stein Evju*. Oslo: Universitetsforlaget 2016, s. 462–472.
- Sjåfjell, Beate   «Political Path Dependency in Practice: The Takeover Directive». *Yearbook of European Law*. Vol. 27. 2008, s. 387–404.
- «Report from Norway: Gender Equality in the Board Room». *European Company Law*, Vol. 5 (2008) issue 3, s. 191–195.
- «Kun til plunder og heft? – Forbudet mot selskapsfinansiering av aksjeerverv i den norske allmennaksjeloven § 8-10». *Nordisk Tidsskrift for Selskapsret* 2009, s. 116–145.
- [Anm. av] «Cross-Border Collective Actions in Europe: A Legal Challenge. A Study of the Legal Aspects of Transnational Collective Actions from a Labour Law and International Private Law Perspective». F. Dorssemont, T. Jaspers and A. van Hoek (eds.). *45 Common Market Law Review* (2008), s. 1790–1793.
- Alexander Næss Skjønberg   [Anm. av] «Tron Løkken Sundet: Tariffavtalen – utvalgte emner». *Tidsskrift for rettsvitenskap* 2014, s. 579-583.
- «Riksmeglernes inngrepskompetanse i arbeidskonflikter : et forsøk på å beskrive det prinsipielle». I: Mulder m.fl. (red.), *Sui generis. Festskrift til Stein Evju*. Oslo: Universitetsforlaget 2016, s. 601–612.

Vedlegg 6 til Arfa sluttrapport

- Ulseth, Terese Smith «Hva er så spesielt med tariffavtaler? : Om tolkning av tariffavtaler, særlig om klarhetskravet», *Arbeidsrett og arbeidsliv* Bind 6, s. 325–340 (2012).
- Weltzien, Kurt «Tariffrettslig ugyldighet», *Arbeidsrett* 2012, s. 166–173.
- «Feil i faktum og feil i jus – ESA om lønns- og arbeidsvilkår», *Arbeidsrett* 2012, s. 174–177.
- «Er boikott som arbeidskampmiddel vernet av ILO-konvensjon nr. 87?». I: Mulder m.fl. (red.), *Sui generis. Festskrift til Stein Evju*. Oslo: Universitetsforlaget 2016, s. 740–751.

Arbeidsnotater

- 2013:1 Stein Evju, Ufravikelighet og tariffbundethet – historisk og aktuelt. [Utgått]
- 2012:6 Stein Evju, Labour is not a commodity. A Reappraisal.
- 2012:5 Stein Evju, Arbeidsrettsdisiplinen og arbeidsrettsforskningen i tilbakeblikk. Utviklingen av faget og forskningen fra fortid til nåtid.
- 2012:4 Stein Evju, Utviklingstrekk i den individuelle arbeidsretten.
- 2012:3 Stein Evju, «Trepartsrelasjoner» i arbeidsretten? Om trekanter og triangulering i ulike konstellasjoner.
- 2012:2 Stein Evju, Arbeidsmarked, organisasjoner og tariffavtaleforhold : En enkel introduksjon i tekst, tall og bilder.
- 2012:1 Stein Evju, Labour is not a commodity : Fra Adam Smith til Philadelphia til idag. [Revidert versjon: 2012:6]

Materialsamlinger

Materialsamling i arbeidsrett : Hovedavtaler, overenskomster, direktiver.

[S.E. red.] Institutt for privatrett. Stensilserie B. Nr. 46, 2009. Oslo. (Utg. av Privatrettsfondet.) VI + 648 s.

Materialsamling i arbeidsrett : Hovedavtaler, overenskomster, direktiver. [2. utg.]

[S.E. red.] Institutt for privatrett. Stensilserie B. Nr. 52, 2011. Oslo. (Utg. av Privatrettsfondet.) 503 s.

Vedlegg 6 til Arfa sluttrapport

Materialsamling i arbeidsrett : Hovedavtaler, overenskomster, direktiver. [3. utg.]
[S.E. red.] Institutt for privatrett. Stensilserie B. Nr. 58, 2012. Oslo. (Utg. av Privatrettsfondet.) 511 s.

International and Comparative Labour Law : Cases and Materials.
[S.E. ed.] Institutt for privatrett. Stensilserie B. Nr. 60, 2014. Oslo. (Utg. av Privatrettsfondet.) IV + 442 s.

Materialsamling i arbeidsrett : Hovedavtaler, overenskomster, direktiver [4. utg.]
[S.E. red.] Institutt for privatrett. Stensilserie B. Nr. 65, 2014. Oslo. (Utg. av Privatrettsfondet.) 518 s.

European Labour Law : Cases and Materials.
[B.J.M. ed.] Institutt for privatrett. Stensilserie B. Nr. 77, 2017. Oslo. (Utg. av Privatrettsfondet.) 474 s.

Materialsamling i arbeidsrett. Tariffavtaler m.m.
[B.J.M. red.] Institutt for privatrett, Privatrettsfondet. Oslo. 2018. 531 s.

Vedlegg 7 til Arfa sluttrapport

Masteravhandlinger

Masteravhandlinger

- Bjerke, Jorun «Resignasjonsplikt i tariffretten». *Arbeidsrett og arbeidsliv* Bind 7, s. 1–102 (2012).
- Bratholm, Silvelin [Andersson] «Helseopplysninger ved ansettelse», *Arbeidsrett* 2013, s. 181–273.
- Din, Aira «Forhåndsavtaler ved konflikt» (2015), *Arbeidsrett* 2019 (under utgivelse)
- Eikeland, Jan «Oppsigelse og avskjed av tillitsvalgte : Materielt vern og prosessuelle problemstillinger», *Arbeidsrett og arbeidsliv* Bind 7, s. 275–385 (2014).
- Engan, Anne-Beth Meidell «Praksis i tarifforhold – om betydningen av praksis ved tolkning av tariffavtaler». I: Sundet, Tron Løkken; Anne-Beth Meidell Engan, Kjetil Drolsum Sandnes, *Tariffavtaletolkning*. Oslo: Universitetsforlaget 2016, s. 117–208.
- Folkestad, Maren «Lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter». *Arbeidsrett* 2018, s. 164–246.
- Karlsen, Joakim Augeli «Tarifflike vilkår som EØS-rettslig restriksjon : ILO-konvensjon nr. 94 og tjenestefriheten i EU/EØS». Publisert med Stein Evju som medforfatter i *Arbeidsrett og arbeidsliv*. Bind 6, s. 1–128 (2011).
- Lindbekk, Oddvar «Etterbetaling og passivitet i tariffretten», *Arbeidsrett og arbeidsliv* Bind 4, s. 199–293 (2009).
- Nicolaysen, Hilde Wiig «Fredsplikt og politiske aksjoner», *Arbeidsrett* 2014, s. 151–209.
- Opdal, Thorstein Vale «Sammensatte arbeidsgiverforhold», *Arbeidsrett* 2014, s. 29–111.
- Sandnes, Kjetil Drolsum «Tolking av tariffavtaler», *Arbeidsrett og arbeidsliv* Bind 7, s. 145–273 (2014). – Opptr. i: Tron Løkken Sundet; Anne-Beth Meidell Engan, Kjetil Drolsum Sandnes, *Tariffavtaletolkning*. Oslo: Universitetsforlaget 2016, s. 29–115.
- Sandøy, Elisabeth Dolva «Stillingsvernet ved virksomhetsoverdragelse etter skipsarbeidsloven», *Arbeidsrett* 2016, s. 1–90.

Vedlegg 7 til Arfa sluttrapport

- Skjønberg, Alexander Næss «Tariffavtalers utfyllende funksjon – arbeidsgivers og arbeidstagers rett og plikt til å etterleve tariffavtalevilkår for arbeidsavtaler», *Arbeidsrett* 2011, s. 1–80.
- Sunde, Liss «Informasjonsplikt og taushetsplikt i arbeidsforhold : En arbeidsrettslig, selskapsrettslig og bør- og verdipapirrettslig analyse», *Arbeidsrett og arbeidsliv* Bind 7, s. 387–516 (2014).
- Våg, Lasse Gommerud «Ansiennitetsklausuler i tariffavtaler», *Arbeidsrett* 2015, s. 1–99.
- Aas, Tonje Forså «Forholdet mellom avtalerett og arbeidsrett ved inngåelse og opphør av arbeidsavtaler - utvalgte problemstillinger», *Arbeidsrett og arbeidsliv* Bind 5, s. 1–121 (2010).
- Masteravhandlinger som ikke er publisert eksternt (pr. 31.12.2018)
- Berg-Johnsen, Ida Konkurransbegrensende klausuler i arbeidsforhold : Når og hvordan får arbeidsmiljølovens bestemmelser anvendelse? (2017)
- Boye, Katja Margaret Bakgrunnssjekk i arbeidsforhold (2017)
- Hognestad, Eirik Den norske id-kortordningen i et EU/EØS-rettslig perspektiv (2011)
- Jervell, Svein Steinfeld Fri bevegelighet av tjenester, innsynsrett for tillitsvalgte og sosial dumping : Om innsynsrett for tillitsvalgte i medhold av allmenngjøringsloven § 11 femte ledd (2010)
- Mogstad, Ingrid Kverneland Statens adgang til inngrep i fagforeningers forhandlingsrett ved tvungen lønnsnemnd (2018)
- Negassi, Hewan Vernet av samvittighetsfrihet etter EMK art. 9 (2016)
- Normannseth, Kajsja Louise Tafjord EMDs utvikling av retten til privatliv i arbeidsforhold i medhold av EMK artikkel 8 (2018)
- Ostermann, Haavard Novakovic Erstatningsansvar ved tariffbrudd (2015)
- Werner, Marie Blix Effektiv håndhevelse av arbeidsrettslige regler : EU-rettslige krav og norske løsninger (2012)

Vedlegg 8 til Arfa sluttrapport

Publiseringsoversikter i tall

Publiseringsoversikter – Arbeidsrettsgruppen samlet, og Arfa-relatert (eksklusive FORMULA) pr. 31.12.2018

Arbeidsrettsgruppen - IfP					Oversikt over faglig publisering m.v.													
År	Artikler	Publ.		Del av bok/rapport	Kapitler	Herav			Bøker	Herav			Sum poeng år	Andre publ.ar beider	Papers o.l.	Bidrag i NiP EU&ar	Faglige presentasj. osv.	Medie-bidrag
		poeng	Nivå 1			Nivå 2	poeng	Nivå 1		Nivå 2	poeng	Nivå 1						
2008	5	3	3		1	1		1				4	3	1	29	27	14	
2009	11	8	5	3	4	2,7	0,7	2	(1)			10,7	7	11	46,5	42	9	
2010	8	5	7		2	1,7	0,7	1	1			6,7	4	1	22	34	12	
2011	9,5	8,5	8	3	6	3,7	0,7	3				12,2	1	4	31	34	21	
2012	9	9	9		4,5	1		1				10	4	7,5	24	37	23,5	
2013	14,5	4,5	4,5		7	2,1	2,1		4,33			6,6	6	6	31	39	33	
2014	9	9	9		6	3,4	1,4	2	1,75	1,25	1,25	13,95	5	0,5	23	42,5	13	
2015	2	2	2		1	1		1	2			3	-	-	19	43	22	
2016	10	9	9		4	0,7	0,7		4	10	10	19,7	1	-	22	50	11	
2017	2	2	2		3,5	1,7	0,7	1	3,66	5	5	8,7	5	2	17	22	4	
2018	5	5	2	3	1,75	1,25	0,0	1,25		2		6,25	2,5	-	24	36	4	
2019*	4	5	3	1					3	15		20	0,5					
Akk. total	89	70	63,5	10	40,75	20,25	7	13,25	19,74	33,25	16,25	0	121,80	39	33,0	288,5	406,5	166,5

* Foreløpige tall, bøker og artikler som er utgitt eller under utgivelse

Vedlegg 8 til Arfa sluttrapport

Arbeidsrettsgruppen - IfP					Oversikt over faglig publisering m.v. i Arfa-programmet													
År	Artikler	Publ. poeng	<i>Herav</i>		Del av bok/rapport Kapitler	Publ. poeng	<i>Herav</i>		Bøker	Publ. poeng	<i>Herav</i>		Sum poeng år	Andre publ.ar beider	Papers o.l.	Bidrag i NiP EU&ar	Faglige presentasj. osv.	Medie- bidrag
			<i>Nivå 1</i>	<i>Nivå 2</i>			<i>Nivå 1</i>	<i>Nivå 2</i>			<i>Nivå 1</i>	<i>Nivå 2</i>						
2008	5	3	3		1	1		1					4	3	1	29	27	14
2009	11	8	5	3	4	2,7	0,7	2					10,7	7	11	46,5	42	9
2010	8	5	7		2	1,7	0,7	1	1				6,7	4	1	22	34	12
2011	9,5	8,5	8	3	6	3,7	0,7	3					12,2	1	4	31	34	21
2012	9	9	9		4,5	1		1					10	4	7,5	24	37	23,5
2013	14,5	4,5	4,5		7	2,1	2,1		3,33				6,6	6	6	31	39	33
2014	9	9	9		6	3,4	1,4	2	0,75	1,25	1,25		13,95	5	1	23	42,5	13
2015	2	2	2		1	1		1	2				3	-	-	19	43	22
2016	9	8	8		4	0,7	0,7		4	10	10		18,7	1	-	22	35	10
2017	2	2	2		3	1,7	0,7	1	3,66	5			8,7	3	1	17	20	4
2018	5	5	2	3	1,75	1,25	0,0	1,25		2			6,25	2,5	-	24	36	4
Akk. total	84	64	59,5	9	40,25	20,25	7	13,25	14,74	18,25	11,25	0	100,80	36,5	32	288,5	389,5	165,5

Oversikt over avlagte eksamener i valgemnene i arbeidsrett fra H 2008 tom. H 2018

Inntil høstsemesteret 2008 var arbeidsrett ett, helhetlig, valgemne (spesialfag). Fra H 2008 er emnet delt, i masternivåemnene JUS5511 – Arbeidsrett, den individuelle del og JUS5512 – Arbeidsrett, den kollektive del. Til begge kurs gis det tilbud om eksamen, men ikke særskilt undervisning, på bachelornivå, med kodene JUR1511 og JUR1512.

For JUS5870 International and Comparative Labour Law/European Labour Law er studenttallet lite og det er få avlagte eksamener, med 15 studenter oppmeldt til eksamen og 11 avlagte eksamener i gjennomsnitt over de fem semestrene emnet har bestått. Det er ikke med noen ytterligere statistikk her for dette emnet. i

-----

Tabellene nedenfor gir en oversikt over antallet studenter som har avlagt eksamen i valgemnene i arbeidsrett fra H 2008 / V 2009

Tabell 1

Antall avlagte eksamener (ordinært, ikke klagesensur og utsatte prøver)														
Arbeidsrett MA-emner 2008/2009-2018 - med karakterfordelinger														
		2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Antall	prosent
5511	2008 H - 2018 H												10 semestre	
A		5	10	7	5	14	14	9	14	13	10	22	123	8,4
B		22	20	37	28	41	25	38	19	29	26	25	310	21,1
C		31	42	45	62	70	58	57	46	54	41	36	542	36,8
D		12	23	25	46	34	40	55	44	37	42	24	382	26,0
E		3	5	5	26	3	16	14	21	42	7	8	150	10,2
F		1	2	0	11	0	13	3	27	19	4	5	85	5,8
		74	102	119	178	162	166	176	171	194	130	120	1472	108
5512	2009V - 2018V												9 semestre	
A			2	4	1	2	5	4	4	3	3	5	33	8,8
B			4	7	7	11	12	11	7	7	8	9	83	22,2
C			5	8	11	19	14	21	14	14	16	8	130	34,8
D			1	1	8	11	9	9	15	13	8	3	78	20,9
E			0	2	2	4	3	2	10	3	0	0	26	7,0
F			0	4	1	4	2	0	5	5	3	0	24	6,4
			12	26	30	51	45	47	55	45	38	25	374	100
													Totalt:	1846

Tabell 1 viser at det har vært en betydelig økning i studenttallene i JUS5511 og JUS5512. Økningen er særlig stor for JUS5511, i absolutte tall 120 fra H 2008 til H 2018. Det er en prosentvis økning på 162 %. Selv om tallene har falt noe i 2017 og

Vedlegg 9 til Arfa sluttrapport

2018, kan viser tabellen at fra 2011 har antallet som avlegger eksamen i JUS5511, stabilisert seg på et høyt nivå.

For JUS5512 er antallet studenter som har avlagt eksamen, langt lavere. Det ligger på 12 til 32 % av antallet for JUS5511 i årene 2009–2018, med toppunkt i 2015. Økningen i absolutte tall og prosentvis har likevel vært betydelig også for JUS5512, med 43 flere avlagte eksamener i 2015 enn i 2009, en prosentvis økning på hele 358 %. Her har antallet vært ganske stabilt siden 2012, men med et visst fall i 2018.

Det er markert forskjell i antall avlagte eksamener i individuell og kollektiv arbeidsrett også på BA-nivå.

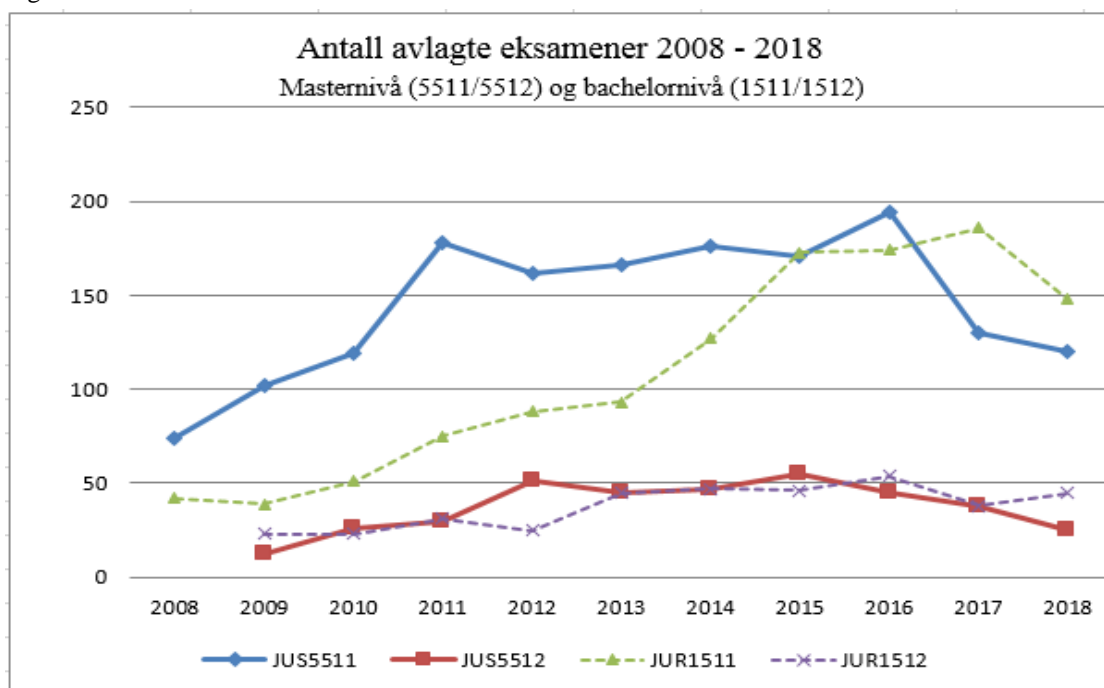
Tabell 2

Antall avlagte eksamener (ordinært, ikke utsatte prøver) Arbeidsrett BA-emner 2008/2009 - 2018													
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018		
JUR1511	42	39	51	75	88	93	127	173	174	186	148		
JUR1512		23	23	31	25	45	47	46	54	38	45		
Totaler	42	62	74	106	113	138	174	219	228	224	193		1573

Som tabell 2 viser, var differansen i absolutte tall 148 i 2017. Antallet for JUR1512 utgjorde da 20,5 % av antallet for JUR1511. For JUR1511 har økningen vært gradvis og sterkt stigende siden H 2008, med toppunkt i 2017 (352 % økning), mens den har vært langt med moderat for JUR1512, med en fordobling fra V 2009 til V 2018, med toppunkt 2016 (da 139 % økning).

Figur 1 illustrerer veksten i antall avlagte eksamener.

Figur 1

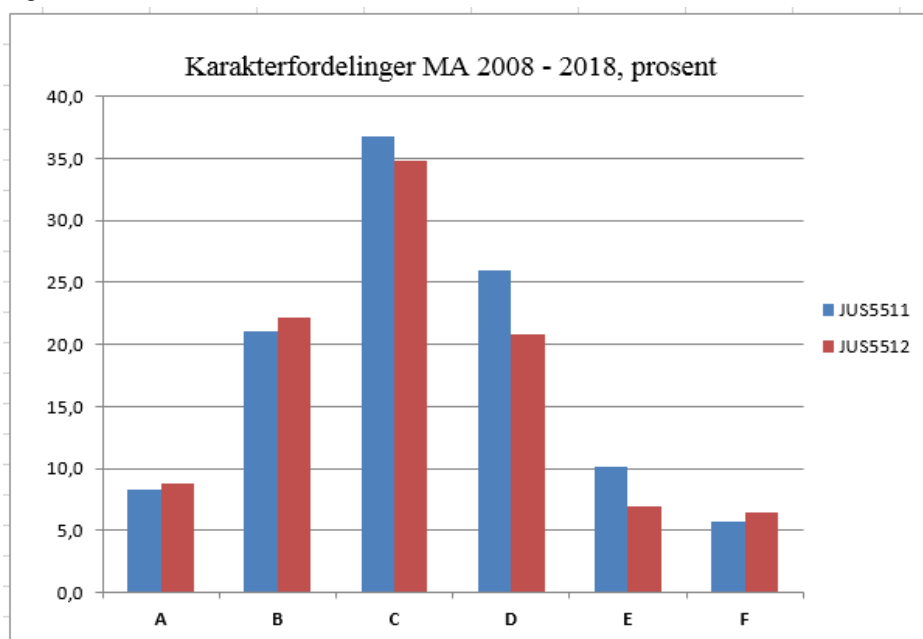
Vedlegg 9 til Arfa sluttrapport

Det er ingen sikker forklaring på hvorfor antallet studenter og avlagte eksamener er så mye høyere for valgmenet individuell arbeidsrett enn for det i kollektiv arbeidsrett. Det er mulig at valgmenner i høstsemesteret passer bedre med studieprogresjonen for en større andel av studentene. Det kan også være slik at individuell arbeidsrett byr på problemstillinger som er lettere gjenkjennelige fra andre, særlig privatrettslige, fag i studieløpet. En tredje mulig faktor kan være at individualrettslige emner, særlig stillingsvernspørsmål, anses som mer interessante og relevante for arbeidsmuligheter og arbeidsoppgaver etter fullførte studier. Det er ikke foretatt noen undersøkelser som kan gi svar på slike spørsmål.

Tabell 1 foran gir også karakterstatistikk for eksamener på MA-nivå i perioden 2008 – 2015. For eksamener på BA-nivå var karaktersettingen kun bestått/ikke bestått frem til 2012; da ble det innført bokstavkarakterer.

Figur 2 viser samlede karakterfordelinger for masternivåemnene JUS5511 og JUS5512 for hele perioden 2008 – 2018.

Figur 2

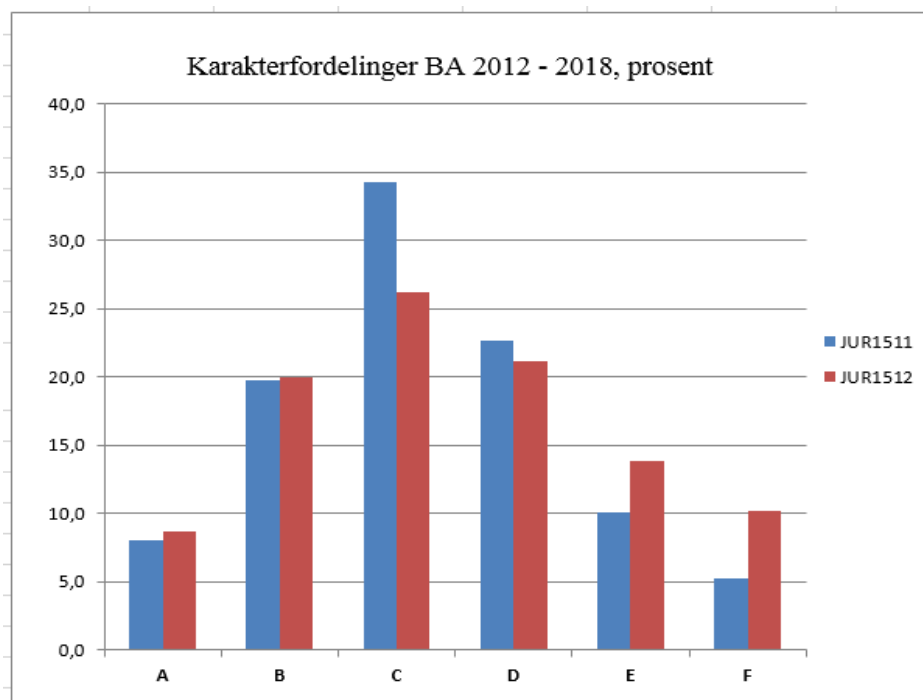

Mer detaljerte fordelinger fremgår av Tabell 1. Tabellen viser visse, men gjennomgående ikke betydelige, variasjoner i karakterfordelingen fra semester til semester i perioden. Det er ikke målt variasjoner mellom sensurkommisjoner. Disse settes sammen slik at sensorer «rullerer», én sensor har ikke i kommisjon med samme sensor i to semestre etter hverandre og heller ikke i samme emne (JUS eller JUR) i to år etter hverandre.

Vedlegg 9 til Arfa sluttrapport

For bacheloreksamener er den tilsvarende karakterfordelingen for årene 2012–2018:

Figur 3

Profil – se s. 49

Profil («valgfri spesialisering»)

Arbeidsliv og arbeidslivsspørsmål

Profilemner	Innlånsemner
JUS5511 – Individuell arbeidsrett (høst)	JUS5280 – Internasjonal privatrett (høst)
JUS5512 – Kollektiv arbeidsrett (vår)	JUS5590 – Diskriminerings- og likestillingsrett (høst)
JUS5870 – European Labour Law (vår)	JUS5850 – International Trade Law (annenhver høst fra H 2019)
JUS 5710 – International Human Rights Law: Institutions and procedures	JUS5940 – Offentlige anskaffelser (høst)
JUS5801 – Selskapsrett (vår)	JUS5240 – Comparative Private Law (siste gang H 2019)
	JUS5230 – International Commercial Law (vår)
	JUS5440 - EU Substantive Law (vår)
	JUS5630 - Privacy and Data Protection (vår)
	JUS5910 - Women's Law and Human Rights (vår)
	JUS5960 – Trygderett (vår)

Man må ha minst tre av de fire profilemnene. Det er ingen av disse som er obligatoriske. I tillegg til tre profilemner kan man ha ett innlånsemne, men ikke mer enn ett. Det er også adgang til å ta fire profilemner og dermed ikke noe innlånsemne.

Vedlegg 9 til Arfa sluttrapport

I tillegg til de fire fagene som kreves, må masteravhandling (spesialoppgave, 30 studiepoeng) skrives om et tema innenfor profilens fagområde.

Mer informasjon om denne profilen finnes på fakultetets nettsider –

<http://www.uio.no/studier/program/jus/oppbygging/profiler/arbeidslivogikke-diskriminering.html>